

DIRVA

THE FIELD

PILIEČIO PAREIGA

Kiekvieno sąmoningo piliečio pareiga, įstatymų numatyta tvarka, dalyvauti valstybės reikalų tvarkyme. Tai jis gali padaryti aktyviai dalyvaudamas vykstančiuose balsavimuose ir per renkamus atstovus pareikšti savo valią.

Šiais metais bus pakeista ypač tingiai daug senatorių, kongreso atstovų ir kiekvienos valstybės bei apskričių įvairiausių pareigūnų. Bus renkama 32 senatoriai ir visi — 435 Kongreso atstovai. Taip pat bus renkama ir 30 valstybių gubernatoriai. Gėlės pareigūnų nepaprastai didelis skaičius.

Ar mes, lietuviai, į šiuos rinkimus esam atkreipę reikiamą dėmesį? Reikia tikėti, kad taip. Reikia tikėti, kad visi esam, kurie turim teisę, užsiregistravę balsuoti ir balsuosim. Rinksim geriausius atstovus ir balsuosim, kad jie mūsų didžiąją tėvynės nelaimę žino ir žada padėti, balsuosim ir už tuos lietuvių kandidatus, kurie lietuviams yra ne tik tada, kada ateina balsavimai, bet visada dalyvauja mūsų bendram darbe, jam aukojasi, lietuviams padeda.

Kad lietuvių balsuotoja visi pradeda augštai vertinti, kaip sąmoningą ir mokantį susiklausyti, matyti ir šio laikraščio numerio. Mūsų pagalbos prašo visą eilę pareigūnų. Labai gaila, kad daugelyje vietų, nes neturim savo kandidatų. Bet kada savų neturim, balsus atiduokim už tuos, kurie ne tik dabar žada, bet ir darbai jau parodė, kad jie verti mūsų pasitikėjimo.

Sąmoningas pilietis visada balsavimuose dalyvauja ir tuo dalyvauja krašto reikalų sprendime!

EUROPINIS SĄJŪDIS

VLIKui ir Vykdomajai Tarybai pagal jų prigimtį tenka pirmo eilę stoti Lietuvos reikalų sąrgybon tose įstaigose, kurios atsirado po paskutinio karo. Vienas iš tokių darbo barų ir yra Europinis Sąjūdis.

Lietuva yra senokai įsijungusi į šį Sąjūdį. Gavinant šioje srityje mūsų veiklą, š. m. rugsejo 24 d. įvykusiame Lietuvos Europinio Sąjūdžio Tarybos (LESTOs) narių susirinkime buvo naujai išrinktas Vykdomasis Komitetas tokio sąstato: Dr. S. A. Bačkis, prof. J. Baltrušaitis, V. Gaillius, Dr. P. Karvelis, T. Sidiškis, Pr. Zundė ir K. Zalkauskienė. Tame pačiame LEST susirinkime Vykd. Komiteto pirmininku išrinktas Dr. P. Karvelis. Toliau skirstantis Vykd. Komitetui pareigomis, Dr. S. Bačkis, Lietuvos atstovas Paryžiuje, yra prašytas kaip vicepirmininkas atstovauti LESTai Centro ir Rytų Europos Komisijoje, prof. J. Baltrušaitis, irgi kaip vicepirmininkas, atstovauti ir rūpintis kultūriniais reikalais, K. Zalkauskienė vicepirmininkės pareigomis talkinti Vykd. Komiteto pirmininkui atliekant bendruosius reikalus, Pr. Zundė irgi vicepirmininko pareigomis — suorganizuoti LESTos sekciją prie PLB Vokietijoje, T. Sidiškis pasiėmė rūpintis LESTos izdo reikalais, o V. Gaillius — yra LESTos Vykd. Komiteto sekretorius.

Kad einamieji reikalai galėtų būti nedelsiant atliekami, sudarytas iš 3 asmenų Vykd. Komiteto prezidiumas, būtent — iš Dr. P. Karvelio, K. Zalkauskienės ir V. Gailliaus. Tai ir bus tas organas, kurio pareiga bus atlikti visus dienos reikalus ir

Komunistai lietuvių neiveikia

SNIEČKAUS PRASITARIMAI

Lietuvos ūkininkai, kad ir suvaryti į komunistinius dvarus ir padaryti jų kumečiais, vistiek nepasidare klusniais komunistinių "urėdų" vergais. Tai matyti ir iš Sniečkaus nusiskundimų Maskvos kongrese. Jis, žinoma, tiesiai nepasakė, kad Lietuvos ūkininkai kaip mokėdami priešais naujųjų dvarininkų reikalavimams, bet tai savaime kyšo kad ir iš šių jo žodžių:

"VKP(b) CK teisingai mums nurodė trūkumus kolūkių kūrimo. Kulūkiuose vis dar prisileidžiama žemės ūkių Artelių Nuostatų pažeidimų, vis dar atsitinka kolūkinės nuosavybės grobimų, neteisėtų kolūkinės žemės užgrobimų, kaiker į kolūkius pralysdavo buožės, kad kenktų kolūkiams iš vidaus. Nepakankamai kovojama dėl išsprendimo svarbiausio uždavinio žemės ūkyje — derlingumo pakėlimo, galvijų skaičiaus ir jų produkcijos padidino."

GRAIUS LIETUVOS SODYBAS

Didžiausias naujųjų dvarininkų nepatogumas yra sodybų išsimėtymas vienkiemiuose. Jau prieš dvejus metus buvo pradėję vartyti ūkininkus iš senųjų sodybų į barakus naujųjų dvarų centruose. Šiauliu apygardoje viename tokiam dvare jau suvarė apie 1000 žmonių į barakus. Žadėjo tą suvarymą baigti jau šiais, 1952 metais, bet paskui susilaikė. Matyt, net ir barakų nesugebėjo pastatyti. Todėl iki šiol Lietuvoje žmonės daugiausiai tebegyvena senuose vienkiemiuose, nors dažnai nebė tuose pačiuose, kur seniau gyveno.

Tačiau dvarų "urėdai" negali pakęsti to, kad žmonės bent naktimis nebūna visi "po akimis". Tad pasiryžimas suvaryti visus kumečiais paverstus ūkininkus į darbo stovyklas barakuose tebėra. Štai ką sako apie tai Sniečkus:

"Svarbi tolimesnio kolūkių respublikoje įsitvirtinimo sąlyga yra vienkieminių sistemų — carizmo ir lietuviškos buržuazijos palikimo — likvidavimas. Vienkieminių sistema apunkina technikos išnaudojimą, mažina kolūkinio darbo produktyvumą, klaido įvesti taisyklingą sėjomainą, sudaro stabdį kovoje dėl tolesnio organizacinio-ūkinio kolūkių sustiprinimo.

"Respublikos kolūkiai, besprešdami pagrindinius gamybinius uždavinius žemės ūkyje, turi galimybės pradėti persikeldinėti tarp lietuvių suorganizuoti Europinį Sąjūdį taip, kad į šį darbą būtų įtraukti platesnė visuomenė.

Visos PLB krašto valdybos, nelaukdamos atskiro paraginimo, prašomos suorganizuoti Europinio Sąjūdžio, to krašto lietuvių Tarybos sekcijas. Visi Lietuvos Bendruomenių pirmininkai gaus atskirus pakvietimus tiesiogiai.

iš vienkiemiu į kolūkinius kaimus. Lietuvos KP(b) CK ir Lietuvos TSR Ministerių Taryba numatė kolūkiečių išskeldinimo iš vienkiemiu priemones ir patiekė peržiūrėti jas TSSR Ministerių Tarybai. Mes prašome padėti mums išspręsti šį uždavinį."

Tik vieno dalyko jis nepaminėjo — tai svarbiausios priežasties, dėl ko nori išgriauti senąsias sodybas. O ta priežastis — suvaryti žmones į krūvą, kad būtų galima stipriau juos prižiūrėti ne tik dieną, bet ir naktį...

SNIEČKUS SKUNDŽIASI IR INTELIGENTIJOS REZISTENCIJA

Sniečkus "lietuvių tautos vardu" išgarbino "didžiąją rusų tautą", sakydamas:

"Visų šių tautos ūkio ir kultūros laimėjimų šviesoje lietuvių tauta dar ir dar kartą kreipia savo mintis į didžiąją rusų tautą. Rusų tautai padedant lietuvių tauta išsivadavo iš carizmo jungo. Didžioji rusų tauta padėjo lietuviams nustumti nepakankamą kapitalizmo jungą."

"Didžioji rusų tauta išgelbėjo lietuvius nuo išnaikinimo iš fašistinių žmogėdų pusės. Dėsnia ranka rusų tauta teikia mums pagalbą respublikos liaudies ūkio ir kultūros plėtojimo reikale.

"Štai kodėl lietuvių tauta yra kupina karštos meilės ir dėkingumo savo vyresniajam broliui ir draugui — didžiąjai rusų tautai."

Dar labiau jis stengėsi apjuodinti nepriklausomas Lietuvos laikus. Esą:

"Buržuazinio viešpatavimo laikais Lietuva buvo Vakarų imperialistų puskolonijė, Amerikos ir Anglijos bei kiti imperialistai apklėpėsi engė lietuvių tautos gyvybines teises. Padėdami savo ištikimų tarnų — lietuviškų buržuazinių nacionalistų, imperialistai be atodarių šeiminiškai Lietuvoje. Jie atplėšė nuo Lietuvos jos sostinę Vilnių, Klaipėdos uostą, pavergė lietuvių liaudį. Apilėšinėdami ir pavergdami lietuvių liaudį, Vakarų imperialistai, savo priuodegių pagalba, stabdė pramonės plėtimąsi tam, kad išvėžtų pigią žaliavą ir brangiai paruoštų savo gaminius. Lietuvos žemės ūkis vis labiau smuko. Darbo valstiečiai buvo bankrutiniai, išvaromi iš savų sklypų, jieš kodami duonos kąsnio veržėsi už vandenyne, kur patekdavo amerikinių kapitalistų pinklėna, pas brazilinius plantatorius ar argentininius dvarininkus."

Bet, paties Sniečkaus žodžiais tariant, "veltui jis loja į lietuvių tautą". Jis pats pripažįsta, kad lietuvių netiki komunistų šmeižtais ir neužmiršta praeities, kaip netolimosios, taip ir tolimosios. Štai kaip jis skundėsi paties Sniečkaus akivaizdoje:

"Buržuaziniai nacionalistai, išaškinti kaip liaudies priešai, dabar nebesirodo atvirai. Jie ir jų regimi bei slapti pasekėjai bando apgaulingai būdu įsprausinti savo pažūrus, užmaskuoti įsias, kad galėtų šovinizmo nuodais nuodyti atsilikėlius. Tai, svarbiausiai, daroma iškraipant lietuvių tautos praeities nušvie-

timą, idealizuojant feodalinis laikus, (Taip dabar vadinami kunigaikščių laikai. Red.), idealizuojant vadinamąjį buržuazinį tautinį judėjimą 19-tojo amžiaus gale ir 20-tojo amžiaus pradžioje. Pats tas judėjimas melagingai piešiamas kaip antklasnis, o jo veikėjai — kaip pažangūs kovotojai dėl tautos reikalų. Tuo tarpu nutylima tada gimusių revoliucinis ir darbininkiškas sąjūdis, jo vaidmuo ir reikšmė lietuvių tautos išsilaisvinimo reikale, Rusijos revoliucinio sąjūdžio įtaka, rusų darbo klasės bei bolševikų partijos vadovaujamas vaidmuo.

"Ataskaitiniuose rinkiminiuose susirinkimuose, Lietuvos Kompartijos suvažiavime buržuaziskai nacionalistinio pobūdžio pažūros, paskirų veikėjų įspraudžiamos, susilaukė vienieno ir rūstaus pasmerkimo. Komunistai teisingai reikalavo, kad partiniai organai sustiprintų kovą prieš tebeapsitaikancius buržuaziskai nacionalistines įtakos pasireiškimus, neprisileistų jų, nes ten, kur susilpnėja komunistų veikimas, — ten gali įsikverbti žalinga įtaka."

Kovą prieš lietuvių rezistenciją komunistai, žinoma, stengsis stiprinti. Kaip jiems seksis, tai kitas klausimas, nes pačiame jų centro komitete atsiranda tai kovai nebeištikimų: netgi Paalėkis, ir tas turėjo atlikti išpažintį už nuolaidumą buržuaziniams nacionalistams" ir netgi už jų kaikiurių rėmimą...

54.000 APSILEIDUSIŲ ORGANIZACIJŲ NEW YORKE

New Yorko valstybės sekretoriaus "likvidavo" 54.000 organizacijų, inkorporatų New Yorko valstybėje, kaip veikiančių nepelno tikslu (nonprofit). To "likvidavimo" priežastis — nei viena iš tų organizacijų paskirtu laiku (iki šių metų liepos 15 d.) neatsiuntė nustatyto pranešimo apie jų buvimą. Kadangi jos nepardė formalus savo gyvybės ženklas, tai valst. sekretorius paskelbė, kad jos teisiškai nebeegzistuoja.

Idomu, tai, kad tų "mirusių" ir todėl teisiškai "likviduotų" organizacijų tarpe yra Nacionalinių Pramoninkų Sąjunga, Amerikos Legionas, New Yorko Raudonasis Kryžius, garsioji Išganymo Armija, New Yorko Automobilų Klubas, Gyvųjų Globos Draugija, New Yorko Bažnyčių Sąjunga, New Yorko Archidiecevizijos Labdaros Organizacija, visa eilė demokratų ir respublikonų klubų, jų tarpe New Yorko respublikonų klubas, kurio pirmininkas yra pats New Yorko valstybės sekretorius...

Kaip žinoma, visos šitos ir daugelis kitų "likviduotų" organizacijų tikrumoje veikia labai plačiai (pvz., Amerikos Legionas, Išganymo Armija, arba automobilų klubas), o formalumo neatliko tik per neapsižiūrėjimą ar apsilėidimą.

Bet tas "likvidavimas" ne taip jau bausis. Visos šios organizacijos gali savo teisine padėtimi atsistoti, jei užpildys pareiškimą ne vėliau kaip ateinančių metų spalio 14 d. ir sumokės po 5 dolerius už teisių atstatymą.

Okto "Ažuolas" dainininkai. Iš kairės: A. Liutkus, A. Kazakevičius, L. Kazėnas, E. Jarašūnas, A. Kavaliūnas, L. Sagys, J. Kazėnas ir V. Raulinaitis. Skaityk 8 psl.

Stalino kortos

Paskutinį žodį Maskvos kongrese tarė pats Stalinas. Šį kartą jis buvo nuostabiai atviras. Jis nebekalbėjo apie komunizmo ir kapitalizmo koegzistenciją — žodis, kurį prieš keletą metų iš Stalino lūpų išgirdę lengvatikiai Vakaruose ilgai džiaugėsi, kaip geleželė radė. Jis atvirai kalbėjo apie kapitalistinių kraštų "imperializmo sunaikinimą".

Jis, žinoma, ir dabar nežadėjo skelbti "socialistinės valstybės" karą prieš "kapitalistinį pasaulį". Bet jis nei kiek nesidangstytas atvirumas yra naudingas Vakarams: gal jis bent daliai dar užsilikusių lengvatikių daugiau pravers akis ir primins, kad jau nebėra kalbos apie "koegzistenciją", o tegali būti kalba apie atkaklią kovą, kuri iš priešingų pusės vedama, naudojantis visomis klastingiausiomis priemonėmis.

Pagaliam, jeigu jau Stalinas atvirai žada paramą savo agentams svetimuose kraštuose, tai būtu pusėje lyg ir nebebutų ko per daug bijoti teikti paramą priklausomybės judėjimams tautose, kurios dabar esančios kapitalistinių kraštų pavergtos (bet, žinoma, nevalia kalbėti apie nepriklausomybę tų tautų, kurios yra jo — Stalino — valdžioje).

Visa tai kurstyti ir remti turi komunistų partijos, veikiančios už Stalino viešpatijos ribų. Stalinas atvirai pareiškė: veikti šita kryptimi, remti Sovietų Sąjungą, o mes jus irgi remsimė!

Taiči Stalinas vistiek drąsiai už visus šioje gelėzinės uždangos pusėje esančius jo pavergtųjų tautų išsilaisvinimo rėmėjus. Imkime kad ir šio krašto kandidatus į prezidentus. Vienas drąsiau prašneko apie išsilaisvinimą, bet irgi greit kelė geroją žingsnį atgal, aiškindamasis, kad, gi, Dieve, nepagalvokit apie išsilaisvinimo karą. Kitas kandidatas, išgirdęs kalbas apie išsilaisvinimą, tuoj pasukė į griežčiausiai atsisiboti net nuo to žodžio pavartojimo, nes, girdi, tas žodis, ko gera, gali sukelti karą. Esą, negalima kalbėti ir apie atvirą paramą pavergtuose kraštuose kovojantiems, nes irgi Stalinas gali supykti...

O Stalinas tuo tarpu drąsiai sako: vyrų, griaukit savo kraštus iš vidaus, aš jums vėskuo padėsiu. Jis nurodė, kaip pavyzdį visiems, prancūzų ir italų komunistus, kurie iškėlė šūkį — jokiomis aplinkybėmis nekariau-

ti prieš sovietus. Štai kur, sako, tikras "socialistinis patriotizmas"! Sovietija augščiau už viską, ją reikia mylėti, o ne savo kraštą. Jei "socialistinė tėvynė" net ginklu pulytavo kraštą, tai stok už ją, o ne už savo kraštą!

Stalino kalba tikrumoje nėra jokia naujiena. Naujiena yra gal tik tai toks viešas jo atvirumas. Sunku pasakyti, ar tas atvirumas jau reiškia, kad Stalino viešpatija yra pasirengusi veikti gyviau, bet kiekvienu atveju tas atvirumas yra naudingas Vakarams: gal jis bent daliai dar užsilikusių lengvatikių daugiau pravers akis ir primins, kad jau nebėra kalbos apie "koegzistenciją", o tegali būti kalba apie atkaklią kovą, kuri iš priešingų pusės vedama, naudojantis visomis klastingiausiomis priemonėmis.

Pagaliam, jeigu jau Stalinas atvirai žada paramą savo agentams svetimuose kraštuose, tai būtu pusėje lyg ir nebebutų ko per daug bijoti teikti paramą priklausomybės judėjimams tautose, kurios dabar esančios kapitalistinių kraštų pavergtos (bet, žinoma, nevalia kalbėti apie nepriklausomybę tų tautų, kurios yra jo — Stalino — valdžioje).

JT POSĖDŽIUOSE

Jungtinių Tautų posėdžiuose, po dviejų komunistinių propagandistų — Lenkijos Skrzyszewskio ir Rusijos Vyšinskio kalbų, dėmesys pakripo į Korėjos klausimus. Kaip ir buvo galima laukti, Amerika apkaltinta sąmoningu Korėjos karo vedimu, nenoru paliaubų. Amerikai Vyšinskis primetė ir tai, kad Amerika iš tokių ir panašių karų tik pelnosi ir savo gerbūvį palaiko. Kad taip esą, jis paitavo ir Eisenhowerio kalbas, kuriose buvo kalbama apie Amerikos ūkio netvirtus pagrindus.

Tuo tarpu, kai diplomatai pradeda Korėjos klausimus vėl iš naujo kędenti, derybos Korėjoje tebėra hutrukusios. Nutrukusios todėl, kad nebėra ko svarstyti, nes visi klausimai šimtus kartų svarstyti ir prie jokių konkrečių išvadų neprieita.

Karo veiksmai Korėjoje taip pat turi tendencijos pritilti, nes komunistų galvotas strateginių vietų užimimas, ir pro jas prasisiverzimas į sostinę, laikomas nepavykusiu. Jis abiems pusėms atnešė nemažų nuostolių, bet žogiama, kad tie nuostoliai komunistams buvo kur kas sunkesni.

KRILOVO PASAKĖČIOS PĖDOMIS...

Yra pasaulyje tokių žmonių, kurie organiškai nepakencia tai, kas ne jų būna padaryta, nors tas darbas ir gerai atliktas ir net jiems patiems naudingas. Tokio tipo asmenų yra nemaža ne tik paskirose tautose, bet ir tų tautų paskirose politinėse ar kultūrinėse grupėse bei sambūriuose. Jų netrūksta ir pas mus. Dažnai jie išlenda kaip yla iš maišo per spaudą, susirinkimus ir pasikalbėjimus. Jie sėja pikto sėklą visur, kur tik gali. Ji geriausiai prigryja partinėse spaudoje, ypač, jei redaktoriai būna partiniai fanatikai, statą partijos reikalus augščiau už visuo-menės ir valstybės reikalus. Tokių piktožiolių sėjiku nemažai atsirado ir Lietuvos krašto vadavimo bare. Nežiūrint, jog tas darbas yra mums lietuviams žalingas, jie vis tiek rausiasi po Lietuvos pamatus, kaip toji degloji Krylovo pasakėčioje po ažuolu genijų prisidėdusi.

Neseniai DRAUGAS vėl buvo įsileidęs Lietuvos pamatų grioviką — tai p. Goštautą. Sveikam žmogui sunku suvokti p. Goštauto išvedžiojimus. Jis būtinai nori bent vieną plytelę iš Lietuvos pamatų išlupti. Juk tikriausiai jis žino, kad Lietuvos vadavimo byloje nei kiek nebus geriau, jei jam pasiseks įrodyti, jog p. Lozoraičio paskyrimas nėra pakankamai įstatymais paremtas. Jis nestoja kovon su priešū, bet ieško partinės nesantaikos.

Lietuviškai galvojant, reikia nesirausti po įstatymų knygas, bet pirmiausia žiūrėti, ar Lozoraitis, ar p. Brazaitis, ar koks kitas yra naudingas Krašto tra-giškoje padėtyje ar ne. Štai kur turi būti nukreiptos visų mūsų mintys, akys ir pagaliau pinigai. Jei kuris kenkia krašto vadavimo darbai, veskime pakalnėn, visai nežiūrėdami jokių įstatymų. Mums tėra tik vienas, vienintelis įstatymas — Pavergtos Tėvynės ir žudomos Tautos šaukimas — Gelbėkite, mes žustame! Kas šio balso negirdi, tas nepajęgs likti mūsų bendruomenėje, tas negalės kovoti su priešū. Kas silpnins šią kovą, tas bus vadinamas tautos priešū, arba nešmaneliu.

Kol Lietuvos kraštas Maskvos tironų plėšomas, kol mūsų tėvų, senelių ir prabūčių kapai bei šventyklos išniekinamos ir pati tauta žiauriausiu būdu naikinama, — mums reikia laikytis vieno pagrindinio dėsnio — visa yra teisinga, kas mūsų kraštui ir tautai naudinga kovoje su pasaulio gangsteriais. Šitokio principo laikosi dabar izraelio tauta. Mes laikydami pamėnėto principo nesiekiamo nei svetimo turto plėšimo, bet tik kovojame ir siekiame savo kraštui ir tautai laisvės, nedarydami kitiems nei fizinės nei moralinės skriaudos.

Laikas būtų susiprasti ne tik Lietuvos pamatų knyšėjams, bet taip pat ir redaktoriai turėtų budėti mūsų tėvynės sąrgyboje.

Artėjame prie didžiųjų mūsų tautos švenčių, prie 16-sios vasario. Vėl finksime grašius Tėvynės vadavimui, pasilikdami dolerius automobiliams, namams, gražiems baldams. Aiškinsimės, jog Amerikoje bė jų negalima įventi. Kad ir laisvę mes nepritrūktume, atsakykime nuo sabotažo darbų, kurie ardo mūsų kovos frontą, silpnina užimtąjį barą, skaldo jėgas, o priešas tik šypsoi iš mūsų partinės neapykantos.

A. Mustelkis

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copie — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

Sportas ir jo santykiai su religija

Spaudoje teko skaityti du straipsnius, liečiančius šią temą. Ir man knieti tuo klausimu prasižinti.

Graikų fizinis auklėjimas buvo, gal būtų, augščiau išvystytas, negu šių laikų sportas. Graikai labai augštai rišo savo olimpinę žaidynes (ne olimpiadas) su religiniu gyvenimu. Žaidynės buvo laikomos vyriausio dievo Dzeuso garbei ir net jo būstinės — Olimpo kalno papėdėje. Romėnai okupavę Graikiją nuvertino graikų olimpinį supratimą. Neromas perkėlė tas žaidynes, jau išsigimusio formoj, į Romą, romėnams linksminti. Jis naudojo Kolizėjaus areną liūtam pirmųjų krikščionių kūnais penėti. Savaimė aišku, bažnyčia tokį "fizinį auklėjimą" pasmerkė; antra vertus, tai, pagaliau ir nebuvo fizinis auklėjimas, bet cirkas žiauriausio formoj.

Viduramžiais, kada asketizmas metė šūkį "vargink kūną ir išgynsi sielą", fizinis auklėjimas maža turėjo gaūmybių plėstis. Tačiau vienuolynų mokyklose, vis dėlto gana anksti randame pasivaikščiėjimus, bėgiojimus ir kitus žaisminius judėjimus mokinių sveikatai ugdyti. Humanizmas padarė pažangą žengdamas atgal į istoriją ir atgaivindamas fizinį auklėjimą, kurį modernieji laikai išvystė iki šiandieninio lygio.

Fizinis auklėjimas yra ištikimas kultūros palydovas. Jai kylant ar smunkant, fizinis aukl-

• ALT narių suvažiavimas įvyks New Yorke lapkričio mėn. 21 ir 22 d. Suvažiavimas vyks New Yorker viešbutyje (netoli Pennsylvania Station). Pirmasis posėdis numatomas lapkričio mėn. 1 val po pietų.

jimas vystosi ar nyksta, nes jis yra nedaloma kultūros dalis. Esama nuomonė, kad pagal fizinio auklėjimo išsivystymą galime matuoti tautos kultūros lygį.

Svarbesnieji kultūros daliniai yra: kalba ir raštas, poezija ir muzika, sportas, šokis ir teatralinis menas, dailė, architektūra ir urbanistika, rūbai ir papuošalai, įrankiai ir ginklai, ūkis, pramonė ir prekyba, visuomeninis gyvenimas ir susisiekiama, papročiai, moralė ir teisė, religija ir filosofija, mokslas ir technika. Tuose faktoriuose daugiau ar mažiau pasireiškia tautos kultūrinis veidas ir charakteris. Kultūra yra žmogaus kūrybinioji būtis ir kaita, kultūra siekia pagerinti žmogaus būitį, ugdydama kūno sveikatingumą, plėsdama dvasines jėgas, pritaikydama žmogų prie socialinės aplinkos; kultūra įeik tobulybės amžinosios tiesos vardan. Pagal kultūros lygį mes išskiriame augštos ar žemos kultūros tautas, kiltis be kultūros, ar turinčias primityvių kultūrą, arba tautas su išsivysusia kultūra. Tautinių jėgų išsekimas veda į kultūros silpnumą, pesimizmą, stagnaciją ir kultūros išnykimą. Vienodas visų kultūros dalių "kultyvavimas" užtikrina kultūros sveikatą. Nudvasinta, purreliginta kultūra stokoja antgamtinių vertybių ir veda į materializmą, gi per daug sudvasinta ir abstrakti kultūra praranda sąlytį su žemiškuoju žmogumi.

Krikščioniškoji galvosena yra mūsų kultūros šaknis. Lietuvių tauta šią kultūrą priėmė, nuspalvino savo tautinėmis spalvomis ir dabar semiasi iš jos jėgų, savo gyvybei išlaikyti.

Žmogus yra integralinė, nedaloma psichofizinė vienuma, kitaip tariant, jo kūnas, dvasia ir siela yra jo vienalytė esmė. Todėl sakyti, kad sportas tarnauja žemiškiems ar dangiškiems dalykams, reikėtų grįžti į viduramžių asketizmo laikus ir vėl pradėti tikėti, kad kūnas veda į "peklą", o dvasia į "rojų". Tas, taip pat, reikėtų kultūros, kaip tokių sumedžiagintą arba sudvasinimą.

Sportas neprasideda ir nesibaigia aikštėse ar salėse. Sportas įsakmiai įrodė, kad jis yra didėle profilaktinė jėga, labai efektyvi jaunimui auklėti ir jį nuo visokių moralinių nukryp-

imų apsaugoti. Šie sporto ir religijos tikslai glaudžiai sutaptų, nors jų siekiama skirtingomis priemonėmis. Religija yra kosmiška, visa apimanti, joje galima rasti mūsų buities pilnumą. Religija vis daugiau tampa jėga, kuri šviečia socialistinių ir komunistinių idėjų tamsumoje, kuri keičia žmogų iš vidaus ir įprasmina jo gyvenimą ir mintį. Šiandien, kada komunizmas raudonai nudažė savo sportą ir jį naudoja krikščioniškai kultūrai žeminti ir neapykantą jai gilinti, mes turime su didesniu atkaklumu burtis krikščioniškai tiesai išlaikyti, kuri sako, kad moralė yra pagrįsta religija, gi socialinė gyvenimo forma — morale. Prieš raudonąjį sportą, įkvėptą neapykantos, mes turime pastatyti krikščioniškąjį sportą, siekiantį pasaulio jaunimo broliškumo.

Krikščioniškoji religija įkvėpė mūsų tautinės kultūros vystymąsi. Pirmieji lietuviški spausdinti žodžiai buvo religiniai, religija pasireiškė tautos mense smūktelių ir kryžių — kryželių sargų pavidale, tautos religingumas pristatė tikstančius bažnyčių miestuose, miesteliuose ir bažnytkaimiuose, religinė muzika apvaisino garso kūrėjų vaizduotę, religija mokė lietuvių motiną bijoti Dievo ir mylėti kaimynus, tai kaipgi mes galime sakyti, kad religija nieko bendro neturinti su sportu, su lietuvišku sportu, kuris reikalauja susitvarkymo, charakterio jėgos, draugiškumo, priešininko gerbimo, nuolankaus laimėjimo ir pasakintu pralaimėjimo.

Todėl darau išvadą, kad religija turi artimus santykius su sportu, nes jie abu siekia pilnutinės asmenybės ir teigiamos krikščioniškos bendruomenės ugdymo.

Jei sportui pavyko išlaikyti savo taurumą, nesuterštą profesionalizmo "duonos, žaidimų ir sidabrinių" principu ir, jei sportas liks ištikimas lietuviškoms tautinėms tradicijoms, tada mes vieną dieną galėsime pasidžiūdamai pasakyti, kad lietuviškas sportas savo misiją atliko ir vis tebeatlieka, kaip ir vienas svarbių kultūros faktorių šalia religijos, meno, mokslų ir kitų.

Zenonas Puzinauskas

ISVYKSTA Į CHICAGĄ
LAPKRIČIO 8-9 D.

Numatyta LSK Žaibo sportininkų išvyka į Chicago galutinai nustatyta lapkričio 8-9 dienomis. Numatomas vykti su vyrų ir moterų krepšinio, tinklinio ir stalo teniso komandomis ir su nuožausiu moralinių nukryp-

čių partneriai bus Chicago Perligijos tikslai glaudžiai sutaptų, nors jų siekiama skirtingomis priemonėmis. Religija yra kosmiška, visa apimanti, joje galima rasti mūsų buities pilnumą. Religija vis daugiau tampa jėga, kuri šviečia socialistinių ir komunistinių idėjų tamsumoje, kuri keičia žmogų iš vidaus ir įprasmina jo gyvenimą ir mintį. Šiandien, kada komunizmas raudonai nudažė savo sportą ir jį naudoja krikščioniškai kultūrai žeminti ir neapykantą jai gilinti, mes turime su didesniu atkaklumu burtis krikščioniškai tiesai išlaikyti, kuri sako, kad moralė yra pagrįsta religija, gi socialinė gyvenimo forma — morale. Prieš raudonąjį sportą, įkvėptą neapykantos, mes turime pastatyti krikščioniškąjį sportą, siekiantį pasaulio jaunimo broliškumo.

SEKMINGAS J. NASVYČIO PASIRODYMAS

Spalio 18-19 d., Ohio sostinėje Columbus įvyko Ohio valstybės

tarp miestinės komandinės stalo teniso pirmenybės. Buvo žaidžiama olimpinė sistema (komanda sudaro trys žaidėjai ir žaidžiama kiekvienas su kiekvienu). Pirmenybės laimėjo Clevelando komanda, kurioje žaidė ir S. Amerikos lietuvių stalo teniso meisteris Jaunutis Nasvytis. Čia jis pasirodė kaip vienas iš pajėgiausių komandos dalyvių, laimėdamas 7 iš 9 susitikimų. Atsižvelgiant į augštą Amerikos stalo teniso klasę, šį J. N. pasirodymą reikia laikyti vykusiu.

KAS ir KUR

• Smuikininkė E. Kuprevičiūtė, pirmoji Argentinos smuikininkė, iš Buenos Aires išvyko į Entre Rios provinciją, kur vykdomi jos 8 koncertai. Kitais metais ji vėl numato vykti su koncertais į Europą.

• Šeštasis D. Britanijos Lietuvių Sąjungos metinis skyrių atstovų suvažiavimas šaukiamas Londone, Lietuvių Namuose, spalio 25-26 d. Suvažiavimas pradedamas spalio 25 d. ryto 11 val. Į suvažiavimą garbės svečiu pakviestas VLIKo Vyk. Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas.

• Australijoje Imigracijos ministerija sudarė iš žymių specialistų komitetą, kuris, patikrines surinktus duomenis, konstatavo, jog tarp ateivių kriminalinių nusikaltimų procentas yra mažesnis negu tarp senųjų australių.

• Kolumbijoje etatiniu universiteto profesorium Bogotoje paskirtas Dr. A. Liaugminas; dėsto filosofiją, psichologiją, vokiečių ir prancūzų kalbas.

• Amerikos paštas prašo, kad kalėdiniai siuntiniai kareiviams būtų laiku atiduoti. Siuntiniai, atiduoti nuo spalio 15 iki lapkričio 15 d. pasieks adresatus.

• Australijos, Adelaidės miesto laikraštis "News" paskelbė konkursą, kas geriausiai iš vokiečių kalbos išvers į anglų kalbą nustatytą tekstą. Konkurso ir 20 svarų premiją laimėjo Jurgis Purvinas.

REMK SAVUOSIUS!

RAŠOMOSIOS MASINĖLĖS visų geriausių firmų, lietuviškais, amerikoniškais ir kitokiais raidynais, parduodamos išsimokėtinai, o tam tikrais atvejais ir su 10%-15% nuolaida. V. BARTKUS — 712 E. 92 St. Tel.: LI 1-6716. (43)

• 1947 m. Belgijoje gyveno 1200 lietuvių. Daar Belgijoje belikę 250 lietuvių.

• Dr. A. J. Greimas Aleksandrijos Universitete, Egipte, dėsto prancūzų literatūros istoriją. Šią vasarą jis buvo pakviestas į Sorbonos universitetą dėstyti Prancūzų Civilizacijos Kursuose. Dabar vėl darbu tėsia Egipte.

• Trečiasis Australijos Lietuvių Krepšinio pirmenybės, įvykusios spalio 3 ir 4 dieną Sydnejuje, laimėjo Sydnejaus Kovas. Pirmenybėse dalyvavo 5 lietuvių sporto klubai.

• Gauta paminėti Jievos Simonaitytės, AUKSTUJŲ SIMONIŲ LIKIMAS. Mažosios Lietuvos buities romanas. Trečioji laida. Išleido Knygų Leidykla BALTIJA, 168 Concord Ave., Toronto, Ont., Canada, spaudė M. Morkūno spaustuvė. Viršelis ir vinetės dailininko Albino Bielskio. Tiražas — 1000 egzempliorių.

Siuo kapitaliniu veikalu Jieva Simonaitytė 1935 m. laimėjo mūsų pirmąją valstybinę literatūros premiją ir po Kristijono Donelaičio pati pirmoji praturtino mūsų literatūrą meninės vertės kūrinium, vaizduojančiu Mažosios Lietuvos lietuvių gyvenimą, vargus ir kovas už lietuviškumą.

IŠRINKIT

WILBUR H. BREWER

KANDIDATAS Į VALSTYBĖS ATSTOVUS

REPUBLIKONŲ TIKETAS

LAPKRIČIO 4, 1952

Gerai pasiruošęs ir turi galimybę geram patarnavimui.

KAIP MES APLEIDOME NAMUS

JANIS JAUNSDRABINIS

Romano — kronikos "Aš pasakojau savo žmonai" fragmentas

Vertė EMILIS SKUJENIEKAS

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

— Koks biasas ten trunksis tamsoje ir per lietuvių? Aš turiu įsukti čia pat Džutos gatvėn. Jei norite, susitarsim taip: aš jus, tai yra jūsų vežimą pririšiu prie savo ir nuvešiu iki Džutos gatvės kampo. Tada jūs, gerokai pašėję, galėsite važiuoti toliau Ropazų gatve, pas savo krikštamočią. Tą vežimuką jūs man rytoj atvilksite nurodytu antrašu, jau minėtoje gatvėje, ir atiduosit namo savininkui ponui Tilvikui, jei manęs nebūtų namie.

— Puiku! Bet jei mes neturėtume laiko? Arba jeigu apsigurtumėm? O gi kaip jūs galite žinoti, ar mes dori žmonės?

— Neisiu tirti, ar dori, ar nedori,

Daiktų jums čia gana. Namus apleidamas niekas neims su savimi senus laikraščių ryšulius. Porą ryšulį, su kuriais lengvai galėsite patekti į tramvajų, pasilaikysiu kaip užstatą, ir viskas bus tvarkoje. Bet kaip sau norite. Tiesą pasakius, aš šiandien tuo brikeliu negaliu pasinaudoti lygiai taip, kaip ir jūs. Tikrai taip, kad aš jau senai tokio užsigėdžiau, bet vis kas nors pasipainiodavo.

— Na, tai ir škart kas nors pasipainios. Jei jūs nenorite mokėti nei tiek, kad kokį kilometrą pavartytumėt arkli, tai su jumis nėra ko kalbėti. Važiuojam, ko mes čia gaistam be reikalo!

— Kilometrą, jūs sakote? Mažiau — siai septyni.

— Nuo Džutos gatvės iki Viadukto?

Nebeprisimenu, ar aš iš tikrųjų buvau taip užpykęs, ar tik nudaviau, bet aš jau stovėjau tarp ienų, o tu stvėreis virvių, kad greičiau pastumtumė.

— Palaukite, palaukite, — jaudinosi vyras. — Jei taip, tai galime dar apie tai pakalbėti.

Tuo momentu kokia tai išmirkusi, pažįstamai nepažįstama ponis, dviračiu pralėkdama, nediskretiškai tau susuko:

— Labas, ponis Jaunsdrabinienė! Sušuko ir nuskrido kaip paukštis. Bet mūsų vežimėlio pirkėjas dabar buvo pasikeitęs. Mačiau, kaip jis priėjo prie tavęs ir tyliai paklausė, ar aš iš tikrųjų tavo vyras. Vos tu buvai linktelėjusi galva, jis artėjo į mane ir tarė tiesdamas ranką:

— Labai malonu susipažinti, ponas rašytojau. Aš jus jau stebėjau. Mano vardas Brimerbergis.

Mandagumas reikalavo ir iš manęs pasakyti, kad ir man labai malonu. Ir pradžioje man tikrai buvo malonu, jau vien dėl to, kad šis žmogus iš viso žinojo, kas tai literatūra, ir kad mano var-

das turi su ja kokį nors ryšį. Bet kai jis tuojuo vietoje norėjo įrodyti, kas jam iš šio meno žinoma ir minėjo, kaip neva mano, bet tik kitų autorių kūrinius, tai aš paprasčiau jo grįžti prie mūsų pirmykščio pasikalbėjimo apie vežimuką.

Aišku, kad dabar šis žmogus, kuris vienu momentu iš svetimio praeivio buvo virtęs ponu Brimerbergiu, mielai sutiko daug ką daryti mūsų labui.

— Ne, šitoki atsitiktinumą! — jis krizeno, trindamas savo pražilusią, trumpai apkirptą barzdėlę. — Aš jau tuojuo stebėjau...

— Kad tai netikras arklys, — norėdamas įgelti, pasiskubinau užbaigti.

— Tai ne, — priešinosi jįsai. — Aš tuojuo stebėjau ir sakiau savo bendrakereliviams — girdi, tai tikriausiai ne koks nors paprastas mirtingasis. Juk kiekvienas pasikinko arkli ir važiuoja taip, kaip visi, bet šitas velka pats. Kalbant apie brikelį, tai galite nesirūpinti. Aš įvažiuoju savo vežimą, jei nepasitaikys kokių nors kliūčių, ten Džutos gatvėje, numeris antras, tada perkinkysim kuiną į jūsų vežimuką ir nuvažiuosim kaip ponai. Brikelis, brikelis! Tai man bus brangus ir malonus atmi-

nimas iš jūsų, taip sakant "Kruvinosios aušros" autoriaus. Ką aš sakau! Negi man vienam — ir mano vaikams ir anūkams. Nes aš jį nauduosiu tikrai per dideles šventes ir pokylius.

Dabar tai ir aš iš savo pusės pareiškiu didelį džiaugsmą, žinodamas brikelį patekiantį į geras rankas. Kitaip, kažin ar jis būtų atitekęs literatūros muziejui, ir nežinia, kaip bolševikai su juo būtų pasielgę.

— Yra žmonių, kuriems nėra nieko švento, — tarė Brimerbergis, vikriai kabindamas už virvutės ir pantį panašų virvės galą, kurio buvo surištos mano vežimuko ienos.

Mes tai stebėjome tikru džiaugsmu. Aš vogčiomis net išbandžiau, ar nebus kartais galima prituopti ant vežimuko sparno ir duoti kojoms poilsio. Aš tikrai buvau nuvargęs. Ne tiktai nuvargęs, bet visai nusivargęs, nes naktį prieš tai beveik nebuvo miegojęs, visai be reikalo lauzydamas galvą, kas bus ir kaip bus. O dabar viskas buvo tvarkoje. Mes buvome jau nebe pajaukiami pėstininkai, bet gurguolininkai. Mes patys jau nebetrūkėm, bet buvom traukiami, kaip visi mirtingieji.

B. K. Balutis apie M. Biržišką

"Britanijos Lietuvoje" min. B. K. Balutis paskelbė rašinį apie sukaktutininką prof. M. Biržišką. Cie perspausdiname būdingesnes to rašinio vietas. Red.

Anuomet buvo jų dvidešimt. Dabar liko tik trys. Kalbu, žinoma, apie tuos istorinius valstybės vyrus, kurie, susirinkę Vilniuje 1918 metais, vasario 16 d., paskelbė Lietuvai esant laisvai ir nepriklausomai. Tam patvirtinti jie, su Lietuvos tautinio atgimimo tėvu Dr. Jonu Basanavičiumi priešaky, padėjo savo parąsą po Lietuvos Nepriklausomybės Akto.

Iš viso, kaip minėta, jų buvo dvidešimt. Šiandien jų liko dar gyvų jau tik trys. Ir jauniausias iš tos Mohikanių trejokės šiemet mini savo amžiaus 70 metų sukaktį. Tai Mykolas Biržiška, šiandien gyvenas Los Angeles mieste, Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Pirmoji mudvių su Mykolu Biržiška pažintis siekia aštuonis Lietuvos istorijoj 1920 metus. Tai buvo metai, kai neseniai dar gimusi nepriklausoma Lietuva grūmėsi — pilna to žodžio prasme — už savo gyvasties palaikymą. Tik iš vakarų pusės (iš karo parblokštose ir bejęsės Vokietijos ir iš Baltijos jūros pusės) Lietuvai tuomet, ir tuo tarpu, negrėse jokios pavojus. Visuose kituose frontuose ji turėjo atkakliai ir žūbtinai kovoti: šiaurės fronto — su bermontininkų stipriai ginkluotomis gaujoms, rytuose ir pietuose — su besiveržiančiais Lietuvos bolševikais rusais ir lenkais; net ir pacioj Lietuvoje lenkų vadinaimieji "Peoviakai" (Polska Organizacja Wojskowa) stropiai suko gvačių lizdus, kad priė pirmos progos mirtinai įželti Lietuvai. Pavojingiausias buvo lenkų frontas, apėmus visą Vilniaus kraštą. Ir šiam fronto Mykolui Biržiškai teko suvaidinti pirmiaulės svarbos vaidmuo, — politinis vaidmuo, nors politikas jis nebuvo ir politikos nemėgo.

Ka tik grįžęs iš Amerikos buvau tuomet Politikos Departamento Direktorium Lietuvos užsienių reikalų ministerijoj Kaune. Dabar jau net tiksliai neprišimenu, buvau kažkokių reikalų deleguotas Vilniui, tuomet lenkų užimant. Mykolas Biržiška tuomet buvo Vilniaus lietuvių gimnazijos direktorium ir neoficialiu ryšininku tarp Lietuvos

vyrubys ir lenkų Vilniaus krašte. Laikiau reikalinga užėti ir susipažinti. Na, ir pasiinformuoti apie tai, "kokie vejai pučia" Vilniuje, nes Biržiška buvo žinomas, kaip geriausias lenkiškojo oro "pranašas". — vadinas savo rūšies politinis "weather-man" spėcas".

Užėjau. Susipažinau ne tik su Mykolu Biržiška, bet ir su jo žmona, p. Bronė Biržiškienė ir dviem beaugančiomis dukromis gimnazistėmis. Ši pažintis keliais atvejais man atmintina. Pirmiausia, pats Biržiška. Lėtas, ramutis, kuklūs, jis pirmu žvilgsniu, prisipažinsiu, neužimponavo, kaip, sakysim, Dr. Jonas Basanavičius savo patriarhališka išvaizda. Už tai jo ponė, Bronė Biržiškienė, — o, ji pasirodė man gelele visai iš kitos pievelės: gražsti, žvali, dinamiško būdo — tikra amazonė-kokiy tals laikais mums ir reikėjo ideologinise kovose su lenkais Vilniuje. Patiko ji man — kas ir besakyti! Tik stebėjau, kaip likimas sukinkė vienam gyvenimo vežimam taip skirtingus būdus. O vežė jie ta vežimelį taip Vilniuje, taip ir Kaune (kaip tu, turėjau progos vėliau įsitikinti) nepaprastai gerai.

Netrukus turėjau skubiai reviduoti savo nuomonę ir dėl paties Mykolo Biržiškos. Patarlė, kad "žmogus dažnai sutinkamas sulig jo kepurės (atsieit, sulig jo išvaizdos), o išlydimas sulig jo protu", pasirodė teisinga ir šiuo atsitikimu. Ilgiau pasikalbėjęs su Mykolu Biržiška, negalėjau nepastebėti jo gilaus, nepaviršutinio kultūringumo. Akin krioto jo geras išauklėjimas, platus apsiskaitymas, jautrus savigarbos pajautimas, atmieštas natūraliu nuosirdumu, ir ramus rimtumas, besvarstant bet kurį klausimą. Visa tai darė jo asmei Lietuvai. Pavojingiausias buvo lenkų frontas, apėmus visą Vilniaus kraštą. Ir šiam fronto Mykolui Biržiškai teko suvaidinti pirmiaulės svarbos vaidmuo, — politinis vaidmuo, nors politikas jis nebuvo ir politikos nemėgo.

Mykolas Biržiška ne tik Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras. Jis taipgi ir garsios Suvalkų sutarties signataras. Ten jis buvo drauge su manim Lietuvos delegacijos narys. Nors jis labai vengė į politiką viešai kištis, bet Suvalkų derybos mums buvo reikalingas ypačiai rimtas ekspertas Vilniaus Krašto klausimais. Juk esmėje tos

derybos daugiausia lietė Vilniaus ir Vilniaus Krašto likimą. Aš negalėjau ir minties prileisti, kad tose derybose mes galėtume be Biržiškos apsieiti, nes jam lygaus žinovo Vilniaus Krašto reikalais nebuvo. Aš buvau įsitikinęs, kad jo asmenyje delegacija, it tas laivas, pakliuvęs į sukuris, turės saugų inkarą, kurio jokios bangos nenutruks. Tad nors spyrėsi Biržiška nenorįs į Suvalkus važiuoti, bet spyrinas ir aš nenorįs be jo važiuoti.

Nuvažiuojome — galima būtų pasakyti, drauge nusitempdami ir Biržiška, — taip jo nenorėta "į politiką kištis"...

Derybų metu lietuvių delegacijos atskiruose posėdžiuose jis labai aktyviai dalyvavo — turėjo išmintingą ir saugų patarlę: lenkai negalėjo užsokti mums jokiais netikėtais siurprizais apie padėtį Vilniaus krašte. Bet viešuose posėdžiuose jis vengė kalbėti ir, žemaitiškai užsispyręs, kaip akmuo tylėjo. Kai dėl to tylėjimo mes draugiškai jam priekaištų padarydavome, jis atsikirsdavo: girdi, busia griaui, kai jis patylėsias — mat, per daug jis lenkiškų šunybių žinąs, tai gal jis nesusivaldyti... Ir teisybė, vieną dieną vieno lenkų delegato kažkokio fantastiško pareiškimo užgautas, Biržiška neįsilaukė ir prabilo: be jokių vadinamųjų "diplomatiųjų pirštinaičių", jis išdrožė verba veritatis tokiu rūsčiu tonu, ir tūlą laiką niekas nežinojo, nuo kur dabar pradžiai jo nuopelnai. Jis yra tipingas pedagogas, jaunimo auklėtojas. Ir Kaune jį matome iš pradžiai "Ausros" gimnazijos direktorium, vėliau Kaune Universiteto profesorium ir rektorium. Per jo pedagogines rankas perėjo tūkstančiai Lietuvos besimokančių jaunuimė. Be mažiausia perėjimo galima pasakyti, kad šių dienų lietuvių tautos inteligentija — jauniesnio ir vidurinio amžiaus — augo, tuo ar

lenkų išmestas iš Vilniaus, Mykolas Biržiška apsigyveno Kaune. Ir politika daugiau nesivertė. Tad ir man nebelieka kas daugiau rašyti. Jis pasinerė savo mėgiamam pedagoginiam darbe, ir šioje srityje yra didžiausias jo nuopelnai. Jis yra tipingas pedagogas, jaunimo auklėtojas. Ir Kaune jį matome iš pradžiai "Ausros" gimnazijos direktorium, vėliau Kaune Universiteto profesorium ir rektorium. Per jo pedagogines rankas perėjo tūkstančiai Lietuvos besimokančių jaunuimė. Be mažiausia perėjimo galima pasakyti, kad šių dienų lietuvių tautos inteligentija — jauniesnio ir vidurinio amžiaus — augo, tuo ar

kitu būdu, profesoriškoje Mykolo Biržiškos įtakoje. Nei paskutinisis karas, nei pokarinė tremtis neatitaukė jo nuo jo numylėtos pedagoginės veiklos. Pakliuvs su tūkstančiais kitų lietuvių tremtinių vakarų Vokietijon, jis tęsė, kol aplinkybės leido, ir toliau lietuvių jaunimo auklėjimo darbą: jį matome profesorium Pabaltijoj Universitete Pinneberge, kur šimtai lietuvių tęsė savo nutrauktą mokslą.

Gal būt ne visi šie lietuviškojo jaunimo tūkstančiai, perėjusieji per šio didžio pedagogo rankas, pasisavinavo savo mokytojo kilnas savybes; ne visi išėjo tokiais kokiais juos norėtų pats M. Biržiška matyti. Bet tai ir suprantama: anot tos patarlės, "iš vieno medžio išėina ir kryžius ir lopeta"...

Daug vandens Nemunėliu nutekėjo, daug metų praslinko nuo tų laikų, kai mudu su Biržiška susipažinova ir susibčiuliauvova. Ir ta gera pažintis ligi šių dienų nenutrūko. Susirašinėjauva ir dabar. Ir iš laiškų matyti, kad nors amžius jo (kaip ir mano) jau pusėtinai senokas, bet jo mintis ir dvasia — jaunutėlės, kaip ir anais gerais laikais. Jis vis įdomus ir rimtas. Bet kartais drauge ir pajukauti mėgstata ir net paerzinti moka.

Štai vienam tokių laiškų jis man, kaip niekur nieko, liežuvi už lūpos užkišęs, rašo: mano žmonele, girdi, taipgi Tave sveikinas, Biržiška neįsilaukė ir prabilo: be jokių vadinamųjų "diplomatiųjų pirštinaičių", jis išdrožė verba veritatis tokiu rūsčiu tonu, ir tūlą laiką niekas nežinojo, nuo kur dabar pradžiai jo nuopelnai. Jis yra tipingas pedagogas, jaunimo auklėtojas. Ir Kaune jį matome iš pradžiai "Ausros" gimnazijos direktorium, vėliau Kaune Universiteto profesorium ir rektorium. Per jo pedagogines rankas perėjo tūkstančiai Lietuvos besimokančių jaunuimė. Be mažiausia perėjimo galima pasakyti, kad šių dienų lietuvių tautos inteligentija — jauniesnio ir vidurinio amžiaus — augo, tuo ar

Kaip žiaurūs rudens vejai apdrasko medžius, nuplėšia lapus ir išneioja juos į visas puses, taip ir dar žiauresnis karas išdraskė Lietuvą ir išsklaidė po sūnų ir dukrų. Jų tappe visą pasaulį tūkstančiais jos likimo vejai atplėšė ir prof. Biržišką nuo Lietuvos kamieno ir nupūtė jį net ant Pacifiko okeano krantų — daugelį tūkstančių mylių nuo gimtos šaleselės. Toli jis nuo savo numylėto Vilniaus ir Kauno šiandien, kai mini savo garbingo amžiaus 70 metų sukaktį. Bet aš neabejoju, kad jo širdis ir mintis Lietuvoje, kaip ir mūsų visų. To jokie vejai, jokios audros neatplėš. Būtų ir jam ir mums visiems daug smagiau, jeigu šis jo sukakties minėjimas būtų galėjęs būti Lie-

tuvoje. Bet dėlto tenusimena Tavo širdis šiandien, mielas bičiuli — sukaktutininke! Ištiesk amžiaus gal kiek sulenktus pečius, pakelk savo žilą galva, išversk pirmyn savo krūtine, kaip senam ir užgrūditam kovotojui — ir tikėk: pirmiau negu mudvių gyvenimo saulė nusileis už horizonto, mudu dar atšvėsime Tavo sekancias sukaktuves — laisvoj Lietuvoje. Ilgiausių metų!

Patark kaimynui prenumeruoti DIRVA

AR ŽINAI?

Krašto pašto įstaigose yra prisirinkę neismokėtų pašto perlaidų 32 milijonų dolerių vertės. Visos tos perlaidos yra senesnės negu vieneri metai.

Baltieji Rūmai praėjusiais metais gavo vidutiniškai 14 telegramų kas valandą.

Ginklų muziejuose galima aptikti 17 šimtmetų Anglijos patentuotą keičiamu vamzdžiu šautuvą. Vienas vamzdjis buvo pri-

taikytas keturkampėmis kulkomis, o kitas — apvalioms. Keturkampės kulkos buvo skiriamos turkamams šaudyti, o apvalios — krikščionims.

Amerikoje kasdien būna vidutiniškai 1800 gaisrų.

Sunų gydymui ir vaistams amerikiečiai kasmet išleidžia 7 milijonus dolerių.

55% pirkėjų Amerikoj į krautuves įžengia ir ką nors perka tik vitrinų suvilioiti.

Vienas Amerikos prezidentas yra buvęs... korikas. 1870 metais G. Cleveland buvo vieno apskrities (county) šerifis ir, kaip toks, vienos egzdukcijos metu turėjo aptarnauti kartuves.

Šimtetose varlių šokinėjimo varžybose varlė — "čempionas" nušoko 4.07 metrus.

Pirmasis Amerikoje fabrikas pastatytas 1607 metais prie Jamestown, Virginia. Šis fabrikas gamino stiklinius katolius, kurie buvo naudojami mainų prekybai su indėnais.

Iprasta manyti, kad didžiausia jaunos šeimos negerovė yra uošvė. Paskiausiai "tyrinėjimai" nustatė, kad tai netiesa. Pavojingiausia esanti svainė, toliau — jaunamartės "geriausioji draugė", ir tik trečia jaunavedžių nelaimių kaltininkų sąrašė esanti uošvė.

Neseniai newjorkietis Jack Wafer Anglijoje pasiekė naują badavimo rekordą K 72 dienos 3 valandos ir 3 minutes. Visą tą laiką jis išsėdėjo stiklinėje būdelėje rūkydamas cigarėtes ir užsigerdamas gazuoto vandens.

JAV kasmet iš Kanados importuoja apie 6 mil. tonų laikraštinių popieriaus. Tat supranta mos amerikiečių pastangos pasigaminti reikiamą popieriaus kiekį čia pat, savame krašte. Tikime, kad tai netrukus pavyks naujų atradimų dėka. Būtent, sėkmingai bandyta pagaminti popierių iš džiovinutų cukrinių nendrių liekanų. Pirmieji bandymai leidžia manyti, kad esą galima iš naujos žaliavos pagaminti net geresnį už dabar vartojamą popierių ir, kas svarbiausia, žymiai pigiau, nes iki šiol nenaudojamos žaliavos — cukraus gamybos atmatų — yra labai dideli kiekiai. Vr.

Time to buy that Electric Dryer!

Pasitaiko, kad lietingam orui esant reikia skalbinius džiovinoti.

Automatinis, stiprus, švarus skalbinių džiovinotojas tai gali padaryti minutėmis, ne valandomis... Tai darydami Jūs sutaupysite savaitėje daug laiko kitieims darbams.

Jūs visada rūpinotės gera rūbu priežiūra, pasirūpinkit ir skalbimais, kad jie būtų tinkamai džiovinami.

Jūs dar šią savaitę pamatysit elektrinį džiovinotoją.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

"TEN O'CLOCK TUNES" ALL HIT TUNES ALL TOP STARS
Mornings at 10—WICA and WGAR • Evenings at 10—WHK

4. paverstį rimtumu ir priešingai. Kam tai reikalinga? — Bet juk tu norėjai juoktis. Jei viskas atsitiktų taip, kaip turėtų atsitikti, tai juk nebūtų iš jo juoktis. Leisk pasakoti toliau.

— Dar tiktai vieną, visai konkrečią pastabą apie tuos eilėraščius. Juk tas žmogus, gerai prisimenu, sakėsi įskalęs į savo makuolę šimtą, o tu pridedi dar du šimtus.

— O ar tu tikėjai, kad jis būtų galėjęs įskalti šimtą?

— Ne. Aš labai abejojuau.

— Na, matai. Argi ne gražiau pasakyti tris šimtus, negu šimtą? Gal tikrumoje jis kokiuos tris ir subėgėjo pasakyti. Pasakyti eilėraštpalaimį — tai joks žygdarbis. Tuo niekas negali pasigirti. Manau, gerai norint ir aš tai padaryčiau, ypač savo sukurtą eilėraščių. Bet dabar klausykis ir pasijuk bent kartą! Kitaip aš pasakosiu lygiai taip, kaip tai buvo, ir tuomet, tu verksi. O kas svarbiausia — nenutrauk manęs! Bereikalingos kalbos nutraukia ir supainioja pasakojimo siūlą... Žiūrėk! Jau aš nežinau, kiek toli nuėjome.

— Jau mes vežimą atidavę ir jau-

čiames laimingi.

— Taigi. Dabar mes važiuojame, nors visą laiką turėjome eiti pėsti, nes vežimas buvo pakrautas ne važiuvimui, bet traukimui. Arkliai buvo gerai pasilsėję, jie žengė ilgais ir vikriais žingsniais. Mes vos pajėgėm žygiuoti šale. Ar taip nebuvo?

— Juokas su tavimi, — mano žmona juokiasi. — Kam tu klausai? Juk man nevalia kalbėti.

— Atsiprašau!

— Ir aš pasakoju: Tikrai malonu buvo žiūrėti, kaip lengvai dabar sukosi vežimo ratai. Greit mes buvomė pasikėlę į kalną, o kai pradėjom leistis į pakalnę, aš užsirogiūnau ant išbandytojo sparno ir nuvažiuavau galbūt visą kilometrą. Ir būčiau dar važiuavęs, jei nebūčiau pabijojęs persišaldyti po tokio didelio prakitavimo. Nes vežimas buvo ne tik stiprus, bet ir vėsus, nors ir pūtė iš pietų. Todėl aš, ėjau pėsčias. Aš pasistačiau apykaklę, kartais nuo karto nusitraukiau kepurę, kad nupurčius vandenį. Tu tamprinau po smakru surišai skarelės kampus.

Ėjimas darėsi vis sunkesnis. Smė-

lėtas kraštas, kurio laikėmės, buvo pavirtęs į kisielių. Noromis nenoromis reikėjo apleisti užuovėją ir sekti paskui vežimus. Karinės mašinos, lakstydamos šen ir ten, taškė į visas puses purvinus šlakus. Greit mūsų sonai, iki pat pečių, buvo panašūs į tuos stulpus šale plento, kurie neleidžia bailiems arkliams ir girtiems soferiams nusiristi nuo pylimų. Bet tai dar nereiškė, kad mums nebūtų reikėję vengti pravažiuojančių. Tiktai buvo gera, kad kuoj margesni tapome, tuo abejingiau žiūrėjome į trukdymus, kuriuos mums atnešė biauirus oras. Pavyzdžiui, jei drėgmė jau buvo patekus į batus, tai nesivarždami galėjome lipti į aiškiai matomus lūnus, kuriuos pradžioje stengėmės aplenkiti.

Priešais mus jau rietė savo kuprą Bālodžių kalnas, kai mus staiga sulaukė. Kokia buvo priešastis? Ar nesilaukėm sūsiesikimo taisyklių? Ar mus čia norėjo iškratyti? Arkliai karpė ausimis, žmonės sukūšo galvas krūvon ir šnibzdėjosi. Mūsų vežimo savininkas lakstė kaip skruzdėlė aplink savo vežimą, kamsiojo apdangalus už raiškčių, tvarkė ir gliaistė, kažką panosėj mur-

mėdamas, kas visiškai nebuvo panašu į eilėraščius.

— Žinai ką? — tu tyliai pratarėi.

— Šitie visi trys — tai spekuliantai. Kazin, kiek ilgai mus čia sulaukys ir kas iš to išeis.

Aš kreipiausi į kareivį, kuris buvo pilkas, žalias, kaip sąmanos, ir rudas kaip prabangiausias vikšras, ir prašiau paaškinti, kodėl mus neleidžia toliau, kada kelias priešais laisvas. Kokios priežastys?

Priežasties nebuvo jokios. Tiktai reikėjo palaukti, kol prisirinks dvidešimt arklių. Bet čia buvo tiktai kokie aštuoni. Kas tai pradėjo protestuoti: — Kaip tai aštuoni? Devyni!

— Sakau tamstai — aštuoni. Vežimai be arklių nesiskaito.

Jei taip, tai čia buvo du kumelių. Bet ir kumeliuko nelaikė arkliu, ir taip mes pasilikome su aštuoniais. Mes jau nebežūrėjome pirmyn, bet atgal, į rytus; juk tiktai iš ten galėjo atsirasti tie trūkštamieji dvylika.

(Bus daugiau)

Vaizdai iš netolimos praeities

A. A. Augustas Baldžius

DR. M. ANYSAS

I

Neseniai lietuviški laikraščiai pranešė, kad gegužės mėn. 12 d., Segebergo ligoninėje, Schleswig Holsteine, vakarų Vokietijoje, miręs priešpaskutinės Klaipėdos krašto direktorijos pirmininkas Augustas Baldžius. Vėlonis, kaip ir daugelis kitų pabėgėlių, nebesulaukė tos dienos, kada galės grįžti į savo gimtąjį kraštą. Laikraščiuose buvo pasakyta, kad jis tremtyje, ligi mirties, palaikęs asmeninius santykius su kai kuriais Mažosios Lietuvos Tarybos žmonėmis, ypatingai su pirmininku Erdmonu Simonaičiu. Iš tikrųjų, 1947 m. E. Simonaitis man kartą pasakė, jog vėlonis su juom susirasinėjęs ir reikiąs vilties dar grįžti Lietuvon.

Manau, kad šio laikraščio skaitytojams bus įdomu išgirsti daugiau žinių apie šį asmenį, kurio veikla buvo gana žymi buvusio Klaipėdos krašto paskutinio laikotarpio politikoje.

Augustas Baldžius, gimęs 1883 m. lapkričio mėn. 18 d., yra kilęs iš pasiturinčios lietuviškos ūkininkų šeimos Rusnės apylinkėje, netoli Nemuno žiočių. Jo šeima, Wilhelmo I ir Wilhelmo II laikais, aktyviai prisidėjo prie lietuviško judėjimo, kurį stipriausiai vystėsi Nemuno apylinkėse. Eilė lietuvininkų, jų tarpe Baldžiai ir Butkeraičiai, organizavo peticijas vokiečių vyriausybei apginti lietuvių kalbą nuo pašalinimo iš mokyklų. Jie prisidėjo ir prie organizavimo lietuviškų delegacijų lankyti pas kaizerį Berlyną, kuris jas priėmė karališkuose rūmuose, dalyvaudant karališkai šeimai.

Vėlonis tuose laikuose dar tebevaikščiojo kūdikio batuose ir todėl tame veikime aktyviai negalėjo dalyvauti. Iš tėvų, ir pažįstamų nekartą girdejo pasakojimus apie lietuvininkams daromas skriaudas.

Kaip tų laikų lietuvininkų ūkininkų buvo įprasta, Augustas baigė aštuonių klasių liaudies mokyklą ir po to dirbo tėvų ūkyje. Sulaukęs 20 metų, būdamas augšto ūgio ir stiprios kūno sudėties, buvo paimtas į Prūsijos gvardijos pulką, kuris pasižymėjo prieškarine gražia uniforma. Savo karine tarnyba Baldžius ir vėlesniame amžiuje visuomet didžiudavosi. Atlikęs tarnybą jis vėl grįžo pas tėvus ir dirbo ūkyje. Keletą metų vėliau jis atėjo į preikšus (užkurius) pas Pilibaitienę, Petreliuose, kurios vyras jaunose dienose buvo miręs.

Senasis Pilibaitis, Baldžiaus ucėvis, buvo surinkimininkas ir žinomas žodžio sakytojas. Net būdamas išimtininku, Pilibaitis aktyviai dalyvavo aname Klaipėdos krašto bažnyčios konflikte, vykusiam 1924-25 m. Jis jaunose dienose buvo labai sužmonėjęs ūkininkas, pajėgęs savo amžiuje sukurti 400 margų pavyzdingą ūkį ir pastatyti gražius trobesius. Jis skaitėsi pavyzdingiausiu ūkininku visoje

apylinkėje. Sakoma, kad tuomet Petrelių kaimo ūkininkai pragėrė vieną dirvos sklypą po kito, o Pilibaitis juos supirkinėjo, kol jis pasidarė didžiausiu toje apylinkėje ūkininku.

Pats Baldžius prie ūkio padidinimo mažai tepisidėjo, nors jis ir nebuvo blogas ūkininkas. Bet, dalyvaudamas politikoje neturėjo laiko. Daugumoje dirbo jo žmona su samdiniais. Saugų bankeliui bankrutavus Baldžiaus ūkį smarkiai apsunokino hipotekomis, nes jis ten buvo davęs žymių garantijų. Jis pasidarė priklausomas nuo vokiškų bankų, kurie šiuo faktų įgyjo įtakos jo tolimesnę laikyseną. "Jeigu aš turėčiau skolą "Žemės Banke" — jis man kartą sakė, — "tai šitas mane jau seniai būtų pasmaugęs".

Pirmame pasauliniame kare Baldžius nebuvo fronte. Jis mokėjęs "išsiskukinti lašinių siuntiniais", — aiškino jo kaimynai. Po karo pabaigos, prasidėjus politiniam judėjimui krašte, Baldžius jame pradėjo aktyviai dalyvauti, palaikydamas lietuviškąją pusę. Tuose laikuose net buvo direktorijos nariu. Vėliau buvo paskirtas šilutės apskritys viršininku, kuriuo išbuvo eilę metų. Paėmus krašto valdžią Reizgio direktoriai, jis iš tos vietos buvo atsauktas (1934 m.).

Jo draugavimas su vokiško nusistatymo asmenimis, prasiškolimas vokiškuose bankuose, nepasitenkinimas centro vyriausybes vedama politika, jį pamažu nustūmė į provokišką pusę. Čia jis, ypatingai gubernatoriaus Navako laikais, pasidarė vokietininkų sluogsnių šulio. Po dr. Navako atsistatydinimo, gubernatoriaus Kurkausko pravestuose rinkimuose 1935 m. pavasarį, Baldžius vokiškų sluogsnių buvo pastatytas pirmuoju kandidatu ir surinko didžiausią balsų skaičių. Už jį balsavo vokiečiai ir vokiečiuojantieji lietuvininkai.

Tai metais rinkimai ėjo ekonominiais sūkais. Rinkikų aktyvūs Baldžius skaitėsi asmeniu, kuris tinkamausiai galėsias apginti krašto gyventojų ekonominius reikalus prieš centro vyriausybę. Po trijų metų įvykę rinkimai jau ėjo visai kitokiais sūkais.

Nuo seimelio rinkimo ligi jo susaūkimo 1935 m. rudenį praėjo dar 5 mėnesiai. Šitas ilgas laukimo laikas smarkiai numušė naujojo seimelio narių nuotaiką. Krašte buvo gandy, kad seimelis nebūsiąs susauktas, nes centro vyriausybė esanti su signatarais susitarusi pamažu likviduoti šią triukšmaujančią instituciją. Tie gandai labai neigiamai paveikė ir jį patį Baldžių. Jis pradėjo lankytis net direktorijoje pas pirmininką Brūvelaitį ir pas mane. Vokiečių aktyvūs tai skaitėsi didele politine nuodėme.

Atsimenu Brūvelaičio direktorijos narių kelionę automobiliu Kursių kopomis į Nidą. Čia, stebėtinu būdu, įsipiršo drauge važiuoti ir Baldžius. Pasikalbėjime pastebėjome jo nuotaikos nusmukimą, nehojant jo didelio laimėjimo buvusiuose rinkimuose, nusivylimą Berlyno nacional-socialistinių sluogsnių varoma politika Klaipėdos krašto atžvilgiu, ir jo norą vėl sueiti į ryšius su lietuviškais grupėmis. Ir vokiški bei provokiški sluogsniai vėl pradėjo rodyti taikingesnį veidą.

Šitą norą susiartinti iš karto pakirto krašto gyventojuose nelauktas seimelio susaūkimas

spalio mėnesyje. Užsienių reikalų ministris St. Lozoraitis signatarų buvo spaudžiamas vėl atstatyti konvencijoje ir statute numatyta juridinę padėtį. Vėl atgyjo seimelio daugumos nuotaika. Iškilio naujos direktorijos sudarymo klausimas. Seimelio daugumos partijos pakartotinai pasiūlė gubernatoriui Kurkauskui visiškai griežtai antilietuviškai nusistačiusius vokiečių kilmės asmenis direktorijos sudarymo klausimas. Kurkauskas juos atmetė teigimu, kad būsimas direktorijos pirmininkas turis mokėti abi krašto kalbas. Pasiūlytieji asmenys to reikalavimo negalėjo išpildyti.

Pagaliau gubernatoriui buvo pasiūlytas pirmininku Augustas Baldžius, kaip didžiausią balsų daugumą surinkęs seimelio atstovas. Gubernatoriui ir centro vyriausybi jį atrodė priimtina. Iš pasiūlytų asmenų jis atrodė taikingiausias. Užsienio reikalų ministerijos spaudžiamas sudaryti galimai greičiau naują direktoriją, Kurkauskas jį dar tą patį vakarą pakvietė į gubernatorių, kur nuo 8 val. vak. ligi 2 val. ryto, prie gerų vaišių Baldžius tiek suminkštėjo, jog gubernatorių jau sekantį rytą jį paskyrė direktorijos pirmininku. Kas ten kalbėta ir kokia programa sutarta, nežinoma, nes kitų liudininkų nebuvo, gi abu posėdžiautojai jau amžinybėje. Viena buvo aišku, kad gubernatoriaus Kurkauskas naujojo direktorijos pirmininko veiklą gana ilgai užtardavo prieš lietuviškų partijų ir grupių užsipuolimus.

Lapkričio mėn. pirmomis dienomis Baldžius su savo bendradarbiais: pirklū Bethke ir gewerkšaftes atstovu Suhrau pakeitė Brūvelaičio direktoriją, kuri metus be kelių dienų, buvo išbuvusi direktorijoje, kraštą buvo išvedusi iš Reizgio direktorijos politinių ir finansinių sunkumų.

Tuoju prmininkas Baldžius ir jo direktorija pasidarė grynų vokiečių vedamos politikos įrankiu krašte. Jai, iš užkulisių, padovavo III Reichas. Per keletą mėnesių, seimelio pagalba, Baldžiaus direktorija nuėjo daug toliau, negu buvo galima laukti, vykdydama vis griežtesnę vokiečių politiką.

Drauge ji buvo ir kerštinga buvusios Brūvelaičio direktorijos nariams, norėdama juos sukomprimituoti politiniai ir kriminaliniai. Mėnesiais buvo knisamasi direktorijos bylose surasti kokį nusikaltimą. Bet veliui, nieko nesurasta. Sulaikė ir direktorijos nariams priklausanti kompensacija. Iškelus bylą vedant advokatui Meierui, ir jį dviejose instancijose laimėjus direktorija pagaliam sumokėjo kalbamą kompensaciją. (B. d.)

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėj

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuviu, šėkinių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filipų švaidžių fotografai, dabar CLEVELANDE.

Maironio renesansas

(90 metų gimimo sukaktį minint)

Rodos, amžius neria žmogaus atminimą vis gilyn užmarštin. Bet ne taip su didžiojo poeto atminimu. Jam buvo skirta kilni augštin ir šviesti.

Tiesa, pirmoji Jaunoji Lietuva jau buvo atlikusi savo uždavinį. Maironio sukurtas tautinis patriotinis judėjimas buvo apmiręs. Iš vienos pusės stovėjo Maironio poezijos sucementuota, iš kitos daugiau ar mažiau reaktinė, nuo jo nusigrįžusi grupė. Vieniems jis buvo atskleidęs tautines bei etnines savybes, kitiems jis atrodė poeziją aukojęs vien tautiniam idealui. Bet, šiaip ar taip, Jaunoji Lietuva buvo jau tik mitas, tik judėjimas dvidešimties jaunų vyrų, kurie tarėsi kaip išgelbėti Lietuvą. O dabar ji jau buvo išgelbėta, žygis buvo atliktas.

Bet šit naujoji tautos nelaimė — nelaisvė ir tremtis — graži — Maironį j kasdieninį gyvenimą, j naujų vilčių vadus, j senųjų kovų pirmatakus. Jaunimas jo gyvai reikalavo. Jam buvo leidžiami Maironio raštai tremtyje, jį pasirodė kelios laidos. Maironis patriotinė poezija atgyjo. Jo religinės giesmės buvo giedamos visų karšta širdimi, kaip kuri tapo lyg himnu. Tik bolševikiniai redaktoriai, norėdami Maskvai įtikti, dabar ten už geležinės uždangos Maironį taip sudarkė, jog jo poezijoj mažai beliko patriotinių motyvų ir visiškai nebeliko religinių. Bet džiugu pastebėti, kad laisvajame pasaulyje Maironis prabyla laisvai, kaip anuomet Laisvojoji Lietuvoj, nei rudojo nei raudonojo satrapo necenzūruojamas — nebrukamas j Prokrusto lovą. Kaip tik šiomis

dienomis, Bern. Brazdžionio redaguoti, Romoj pasirodė Maironio raštai, jų pirmoji dalis. Ne-trukus jie turi pasiekti ir mus čia Amerikoje.

TAUTINIO GENIJAUŠ ATSKLEIDIMAS

Jeigu Vincas Krėvė naujojo lietuvių literatūroj geriausiai pavaizdavo lietuvių etnines savybes prozoj, tai Maironis tą pat atliko poezijoj. Tik nelaimingos kūrėjo meto aplinkybės daug poeto jėgų pareikalavo ne tų savybių išreiškimui, bet kovai tom aplinkybėm (vergijai) šalinti. Maironis — esmėj Aušros meto poetas, Krėvė — vėlyvojo po-ausrio kūrėjas.

Bet kai Krėvė leidžias daugiau j bendrai žmogaus ir lietuvių sielos gelmių nagrinėjimą, Maironis kelia tas apraiškas, kurioms tauta gyva. Daina — aplamai liaudies kūryba — ir tikejimai — mistinė objektyvacija augščiausioj būtybėj — gaivina tuos žmones. Del to poetas, kiek gali, stoji arčiau tautos poezijos šaltinio — dainos. Vėliau Balyš Svruoga, Faustas Kirša taip pat ištikimi tam "audėjėlės" idealui ir savo poeziją ataudžia liaudies dainų ataudais, antrajam dar esant estetinės ir religinės krypties poezijoj atstovu.

Iš Nepriklausomos Lietuvos jaunosios poezijos atstovų tam dainuotinės poezijos idealui artėbiausiai stovėjo Jonas Aistis ir Antanas Miškinis. Salomėja Nėris gal geriausiai atskleidė etnines tautos savybes poeziniu žodžiu (Diemedžiu Zydėsiu). Bernardas Brazdžionis jau ūra-

siai stoji už religinį tautos atsinaujinimą. Bet aplamai, naujoji poezija Maironio religiniam idealui liko atokesnė, kaip poetiniam, daina išreikštama.

Per aštuoneris po Maironio mirties metus kilo naujasis lietuvių poezijos genijus. Jis, nors ir naujais keliais pasinešęs, savo pagrinde tebeturėjo toninę Maironio eilėdarą. Ji nebuvo skolinys iš Puškino. Ji buvo kaip po žemio šaltinio atradimas. Ji buvo liaudies dainos pagrinde. Nei Donelaitis (hegzametras) nei Baranauškas (skiemėninis eliaivimas) jo dar nebuvo suvokę, nors pastarojo poezija esmėj to-čia artima liaudies dainai.

BANDYMAI ATSIETI NUO MAIRONIO

Bandymai atsieti nuo toninės eilėdaros (laužant ritmiką, įvedant groteską), lygiai kaip ir bandymai neigti būdingias tautos gyvenimo savybes ar jų nepaisyti yra ėjimas netikru keliu. Del to poetas originalumas, išreiškimas to, kas lietuviui būdingiausia — jo lyrinė ir religinė siela — Maironio buvo supras-tas be reikalo apologizuoti. Ne be reikalo jis jau savo metu dainavo apie "poezijos paskolintą rūbą ir dvasią, oi ne savo, ne savo".

Jeigu šiandien, praėjus 20-čiai metų po Maironio mirties, kal-

bam apie jį kaip apie tautos auklėtoją, tai reik suprasti, kad jis rodo j pačias būdingias tautos savybes — guostis sava tautine kūryba, kuri yra originali, kaip ir sėmtis paramos iš religinio nusiteikimo, kurs žmogui yra įgimtas ir gyvas, kaip ir pati jo esmė.

Kaip daina "tautos auklėjo sielą", taip giesmė kelė ją augštin, "tikėti mokėmės nuo tų vaikelių", kai jie savo bažnyčiose (jei tik dar gali ir mokesčiai išsiiperka!) "Pulkim ant kelių" traukia. Del to sugestijos jieskoti ir rasti daugiau grožio ar paguodos pirmykščio lietuvių tikėjimo formose arba visiškam tikėjimo neigime yra, atrodo, daugiau negu neususipratimas. Be abejo, to grožio galima jieskoti ir rasti, bet tas jieskojimas tegali būti priemonė j tikslą, bet ne tikslu.

Tik įvertinimas to, ką mūsų tautos dainius Maironis rado kaip būdingiausia tautoj, gali išgelbėti mus šiu labai judrių ir nepastovijų laikų sukuriuose. Maironis ir atečiai liks kaip garė — jieskoti kelių ir būdų, kaip tikriau ir aiškiau atskleisti mūsų tautos genijų — jos būdingias savybes.

A. Rimtenis

VILTIS
laukia jūsų
talkos!

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	Step. Zbarskas	2.25	Medinis arklys	Eric Williams	2.00
Anglų kalbos gramatika	J. Kukanauza	2.00	Motulė paviljoje	Lazdynų Pelėda	0.60
Algimantas I	V. Pietaris	1.50	Meškiukas Rudnosukas	Vytė Nemunėlis	2.00
Algimantas II	V. Pietaris	2.00	Namai ant smėlio	J. Gliuda	2.00
Auko kirvis	Juozas Švaistas	2.50	Neramu buvo Laisvės Alėjoj	B. Daubaras	1.50
Barabas	Paer Lagerkvist	2.25	Nemunas	St. Kolupaila	2.50
Balutis	J. J. Bačiūno leidinys	1.50	Nuo Imsrės iki Orinoko	A. Sabaliauskas	2.50
Baltaragio malūnas	K. Boruta	2.50	Our Country Lithuania	V. Augustinas	5.00
Beržų pasakas	O. B. Audronė (eilėrašėčiai)	1.50	Princas ir elgeta	Mark Twain	1.20
Danguis ir žemės sūnūs	Vincas Krėvė	2.50	Pirmais rūpestis	Jurgis Jankus	2.00
Dulkės raudonam saulėleidy	V. Ramonas	3.00	Pragaro pošvaistės	V. Alantas	3.50
Debesys plaukia pažemiu	A. Baronas	2.50	Partizanai už gelež. uždangos	Daumantas	2.50
Didžiosios atgalios	R. Spalis	3.50	Pictų vėjelis	Vytė Nemunėlis	1.60
Doleris iš Pittsburgho	Stepas Zbarskas	0.80	Paklydę paukščiai I	Jurgis Jankus	2.20
Giesmė apie Gedimina	B. Svruoga ir V. Petravičius	2.00	Paklydę paukščiai II	Jurgis Jankus	2.50
Elegijos	Algimantas Pagėgis	1.00	Ramybė man	J. Kėkštas	0.80
Gintaro pasakas	Teta Rūta	0.35	Raguvos malūnininkas	V. Tamulaitis	0.25
Gintariniai vartai	N. Mazalaitė	2.00	Raganius	Vincas Krėvė	1.50
Gimtojo žodžio baruose	P. Jonikas	1.50	Saulės laikrodžiai	Henrikas Nagys	1.00
Kazimieras Sapieha	B. Svruoga	2.50	San Michael knyga I	Axel Munthe	2.50
Kuprelis	Ignas Seinčius	2.00	San Michael knyga II	Axel Munthe	2.50
Kolektyvinė prausykla	Vytautas Kastytis	1.00	Sventieji akmenys	Faustas Kirša	2.00
Kalorijo- ir doleriai	Vilius Brazdžionis	2.00	Sventoji Lietuva	Jurgis Savickis	3.00
Lietuvių Tautos Kelias	M. Biržiška	3.00	Tėvų pasakos	A. Giedrius	1.90
Lietuvių kalbos vadovas	Red. prof. Skardžius	4.50	Tolimieji kvadratai	J. Grišmanauskas	2.00
Lietuviškos pasakos	J. Balyš	2.50	Tautosokas Lobynas	J. Balyš	3.00
Lietuvių poezijos antologija	J. Aistis ir A. Vaičiūlaitis	6.00	Ugnies pardavėjas	Balyš Rukša	1.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	A. Giedrius	1.50	Vaičių knygelė	M. Valančius	1.80
Lietuvių archyvas	Boševizmo metal	3.00	Vieni metal ir viena savatė	B. Gaidžiūnas	1.50
Lietuvos Valstybes Konstitucijos		0.70	Valentina	A. Vaičiūlaitis	2.00
Lietuvai Tėvynei	V. Nemunėlis ir Vl. Vijeikis	0.50	Varpai skamba	Stasius Būdavas	2.50
Lietuva lirovų Pančiuose	B. T. Dirmelkis ir V. Rastenis (Jonas Andriūnas ir Petras Svyrius)	1.50	Žemė	Red. K. Bradūnas	4.00
Mėnuo vadinamas medaus	N. Mazalaitė	2.50	Zvaigždėtos naktys	Augustaitytė-Vaičiūnienė	1.00
			Zmonės ant vieškello	Liūdas Dovydenas	1.00

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pignus siųskite:

DIRVA,
6820 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienių vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE' 1-9737

PORTRETINES SVEIKINIMO ATVIRUTES

Būk gudrus ir nepaprastas šiais metais. Siųsk Kalėdų Portreto sveikinimą įstatytą j gražią Kalėdų atvirutę, su pritaikytu voku.

EAST 79th STUDIO

1197 East 79 St.

HE 1-3535 EX 1-6716

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų būto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujajam lietuviškoje krautuvėje

Ar pažįsti šį kraštą

Obuoliai — mėgiamiausi gyventojų vaisiai
Kur auga citrinos, apelsinai, persikai?

Vaisiai ir daržovės, pažįstami beveik viso pasaulio tautoms, nėra vienodai vertinami, atsižvelgiant į jų reikšmę sveikatai, į juose esančių vitaminų kiekį. Tropiciniuose kraštuose vaisiams ir daržovėms nėra reikiamų sąlygų augti, nes jie nepakenčia įvairių insektų — kenkėjų. Kitur vėl atkreipiamas per didelis dėmesys į turtingo kalorijomis maisto auginimą (javai ir kt.) arba nevertinamas vad. maisto subalansavimas, be įprastinio maisto pakankamai vartojant ir vitaminais pasižyminčių vaisių bei daržovių. Šiuo požiūriu minėtini šie kraštai — Indija, Rusija, pietvakarinė Azija, Rytų Indija ir daugelis Pietų Amerikos kraštų — visi jie apsieina be lapuotųjų daržovių ir be citrusinių vaisių.

JAV susidursime su plačiai paplitusiu vaisių bei daržovių auginimu ir jų naudojimu. Krašto gyventojai šias gerybes gali įsigyti, palyginti, už pigią kainą įvairiose formose (šviežias ar konservuotas) ir nebūtinai tik sezono metu, bet per ištiesus metus. Pasauly JAV užima pirmąją vietą tiek vaisių auginime, tiek ir jų importe iš kitų kraštų. Vaisių metinio derliaus vertė vidutiniškai siekia 500 mil. dol., o importuotųjų vaisių vertė vertinama milijonais dol.

Vaisių auginimo pramonė JAV-se yra didelė ir sudėtinga. Gi kai kurios jos sritys, pvz. Pietų Kalifornija, tos pramonės išaugimu išsiskiria visam pasauly. Vaisius auginant daug turi reikšmės žmonių sveikatai, tačiau vaisių kultūra negalės reikiamai išaugti neturėdama tinkamos geografinės aplinkos. Pvz., bananai gali augti tik šiltose srityse arba šiltadaržiuose. Tačiau be klimatinio žemės sąlygų vaisiams, pvz. apelsinams (orange) reikalingos dar ir kitos sąlygos norint iš jų auginimo turėti naudos — tai rinka tiems apelsinams.

Nors vaisių auginimas paplėtęs po visą kraštą, tačiau kiekviena jų rūšis turi atitinkamas savo sritis, kuriose jos turi tinkamiausias sąlygas augti ir atnešti pageidaujamą derlių. Citruso vaisiai, kaip apelsinai, citrinos (lemon) ar grapefruitai sunkiai pakelia šaltį, tad juos auginti tenka pietinėse krašto dalyse; fygos reikalauja labai daug saulės ir šilumos ir dėl to jas auginti tegalima pietvakarinėse srityse. Net ir patvarieji obuoliai negali pakęsti vėlyvojo pavasario šalčių, tad ir jie auginami ten, kur mažiausiai žiemos grėšia panašiu pavojų. Be šalčių, pasitaikančių ne sezono metu, nepaprastai šaltų žiemų, vaisiams tenka susidurti dar ir su kitais pavojais jų auginimui, kaip su sausromis, su vabzdžiais — kenkėjais.

Didžiausiu vaisių ar daržovių priešu laikomas vad. nesezoninis šaltis, galintis visi sunaikinti ar padaryti daug nuostolių tų vaisių ar daržovių deplui. Jei pietinėse Kalifornijos ar Floridos srityse šaltis visai ar retai tepasirodo, tai kitose krašto vietose netikėto šalčio laikotarpiai labai įvairuoja. Pvz., Georgia valst. vėlyvojo kovo mėn. šaltis gali visai sunaikinti persikų (peaches) derlių, tuo tarpu Ohio v. šaltis, atsiradęs balandžio pabaigoje ar net gegužės mėn. pradžioje, padarys panašius nuostolių kaip ir kitur. Suprantama, kad šalčiams išvengti ima-

masi įvairių priemonių. Vandėnis, ežerai sudaro natūralią apsaugos priemonę ir tik dėl jų pvz., vakarinė Michigan v. dalis virto viena svarbiausių vaisių pramonės sričių rytinėse krašto dalyse. Vaisių ir daržovių auginimo pasižymi ir sritys ties pietiniais Erie ir Ontario ežerų pakraščiais. Kitur vėl nuo šalčių apsaugoja kalnai ar naudojamas dirbtinis šildymas, pvz. Kalifornijoje apelsinai ar citrinos šildomos naftos pagalba.

Kai kurios krašto sritys dėl savo sauso klimato netinka vaisių ar daržovių auginimui, arba ten jie auginami iriguojant žemės plotus. Retas iš vaisių gali pakęsti žiemos temperatūras, žemesnes kaip 20 F. laipsnių žemiau nulius. Taigi, tokiose šaltų žiemų valstybėse, kaip Wyoming, Montana, abi Dakotos, Minnesota ir Wisconsin, susidursime tik su kai kurių obuolių ar persikų rūšių auginimu. Ne apelsinai, kaip gal kas mano, bet mums gerai pažįstami obuoliai yra labiausiai mėgiama vaisių rūšis šiame krašte. Jų auginimas užima didesnius plotus kaip kitų vaisių, ir jie auginami daugelyje krašto vietų.

Metinis obuolių derlius siekia maždaug 180 mil. bušelių. Jie auginami kiekvienoje valstybėje ir beveik pusėje visų esančių ūkių. Dažnai neatsizvelgiama į vaisiams gresiančius šalčio ir kt. pavojus, tad dėl netikėtų šalčių ar šaltų žiemų nuostoliai obuoliams kasmet siekia tarp 6 ir 60% derliaus.

Pati svarbiausia obuolių auginimo sritis ne tik JAV-se, bet, sakoma, ir visam pasauly, yra rytus nuo Cascade kalnų, centralinėje Washington ir Oregon valstybių dalyje. Čia gaunamas ketvirtadalis viso obuolių derliaus krašte. Gera žemė, daug saulės, didelė atsarga iriguotų vandenų, kalnų apsauga — visa tai sudaro puikias sąlygas obuolių derliui. Toliau minėtina obuolių sritis ties Didžiaisiais Ežerais, ypač New Yorko valst., kur yra vandenų apsauga, vak. Michigan v. dalis, pagaliau sritys artimos Atlanto ir Ramiajam Vandenynams. Visoje eilėje valstybių krašto šiaurėje, dėl šaltų žiemų (Montana, Dakotos) ar pietuose dėl karščių ir ligų, insektų pavojaus (Texas, Florida, ir kt.), visai nesiverčiama komerciniu vaisių auginimu. Derliaus atžvilgiu daugiausia obuolių teikia Washington v. (apie 30 mil. buš. per metus), toliau seka New York v. (per 12 mil.), Virginia, Kalifornija, Pennsylvania, Michigan, Ohio ir kt.

Kiti vaisiai, kaip persikai reikalingi švelnesnių žiemų. Jie daugiausia auginami centralinėje Kalifornijoje ir šiaurinėje Georgia v. dalyje, be to, Arkansas, pietinėje Illinois dalyje ar vandenų apsaugotose Michigan ar New York valst. dalyse. Persikų vaisiams greit gendant, kasmet jų konservuojama milijonai bušelių, arba ir džiovinama — šioje srityje pirmąją Kalifornija. Panašūs į persikus aprikosai labiau jautrūs šalčiams, daugiausia auginami pietų Kalifornijoje. Rinkoje jie daugiau naudojami džiovinti. Slyvų auginimo sritys — Kalifornija ir Oregon valst., žymiai mažiau jų auginama Idaho ir Michigan v. Dėl didelių nuostolių nuo rinkų slyvos taip pat patenka į konservų dėžutes arba džiovinamos.

Citruso vaisiai, iš kurių 8 rū-

šių daugiausiai žinomi apelsinai, citrinos, grapefruitai ir tanžerinai, dėl savo tropikalinės ar pusiau tropikalinės kilmės gali augti tik švelnių žiemų srityse. Ispanų kolonistų atgabenti šie vaisiai beveik išimtinai auginami tik šiltose Floridos ir Kalifornijos valst. srityse. Pradžioje Florida pirmavo apelsinų derliu ir vėliau ją nusiaubė stiprūs šalčiai (pvz. 1899 m.) ir transporto pagerinimas (vagonų — šaldytuvų išradimas 1884 m.) tą vadovaujantį vaidmenį perkėlė į Kaliforniją. Šioji galėjo jau pasiekti rytines rinkas pigiais ir gerai išlaikytais apelsiniais. Dideli nuopelnai tų vaisių auginime Kalifornijoje yra ir Luther Burbank'o. Florida vėliau, pvz. 1934 m. vėl palietė šalčiai, išnaikinę milijonų dol. vertės apelsinus, tačiau dėl savo artumo rytų rinkoms ir didelio lietingumo ji vis didina savo citruso vaisių gamybą. Kalifornija pirmąją vietą išlaiko ir dėl joje sėkmingai auginamų besėklinių apelsinų, kuriais Florida pasigirti negali. Be apelsinų, ir vynuogių (grapes) srityje Kalifornija pirmąją. Joje auginama 80% prekybai naudojamų derliaus. Dar vynuogės auginamos pietiniuose Didžiųjų Ežerų pakraščiuose New Yorko v. ir kt. Su vynuogėm siejasi ir razinų gamyba (jos gaunamos išdžiovinant kai kurias vynuogių rūšis) ir jų, bene didžiausias gamybos centras pasauly, yra sritis šalia Fresno, Kalif. Toji pati Kalifornija, pagaliau, augini ir įvairias uogų rūšis ir krašte pirmąją braškių (strawberries) gamybą. Iš vaisių — importuojamų — dar minėtini bananai, atsiradę krašte iš tropikų apie 19 amž. vidurį ir ananasai (pineapple), daugiausia įvežami iš Havajų salų ir vak. Indijos.

Be vaisių krašto gyventojai pakankamai gerai aprūpinti ir daržovėmis. Didieji ir mažieji krašto miestai šviežias daržoves gauna kasdien. 75% krašto gyventojų gyvena šiaurės rytuose. Šiose srityse yra ir daugiausia daržovių auginimo. Svarbrios daržovių auginimo sritys yra pietiniai Erie ir Ontario ežerų rytiniai Michigan ežero pakraščiai. Žiemos mėnesiais gyventojai aprūpinami daržovėmis iš Floridos, Kalifornijos ir Texas. Kalifornija vėl gali pasigirti didžiausia daržovių gamyba visame krašte — joje rasime penktadalį viso krašto daržovių derliaus ir daugiau kaip pusę salotų ir šparagų derliaus. Los Angeles sritis, ar Kalifornijos pietuose esančios vad. Imperial Slenis, turi idealias sąlygas daržovių auginimui. Geras transportas įgalina daržovėmis aprūpinti visas krašto dalis, o klimato sąlygos padaro tai, kad gyventojai gali papildyti savo sunaudojamą maistą vaisiais ir daržovėmis per ištiesus metus.

Kiek suteikiama patento teisių? JAV Patentų Istaiga veikia 162 metus, įsteigta G. Washingtono 1790 m. Pirmaisiais metais suteikti tik trys patentai, o dabar kasmet jų patentų suteikiama po 40,000.

Parengė V. Al.

randama grupėje žmonių per 65 m. amž.

Ar mėsos gamyba krenta?

Ne. Kitais metais krašte laukiama sunaudojant daugiau mėsos kaip šiais metais ir jos gamyba gali pralenkti rekordinę, 1947 m. gamybą. Kainos už jautieną ir avieną kiek kris, tuo tarpu už kiaulieną liks tokia pačia lygyje. Spėjama, kad kitais metais mėsos vienam gyventojui atiteks 144 sv. — tai sudaro du svarus daugiau už šiu metų numatomą suvartojimą, bet atsilieka nuo 154,3 sv. vieno asmens suvartotų 1947 m.

Ar daug gyventojų dirba?

Pagal Cenzo Istaigos spalio mėn. vidurio duomenis, šiuo metu bedarbių skaičius krašte bus mažiausias nuo 2 pas. karų pabaigos. Dabar krašte nedirba tik 1,438,000 galinčių dirbti amerikiečių. Civiliniame darbo sektoriuje (neskaitant karių) dabar įsijungę į darbą yra 63,698,000 krašto gyventojų.

Kas lengvina ar sunkina žmogaus gyvenimą?

Amerikiečių neurologų duomenimis visa eilė veiksnių prisideda prie paskirto žmogaus protinės sveikatos bei jo dvasinės lygybės. Protą veikia neigiamai ir kartais priveda prie dvasinio palūžimo šie dalykai: nemėgiamas darbas, netinkamas gyvenamosios sąlygos (butas), augšti pragyvenimo kaštai, kivirčiai namuose, jūsus ar jūsus šeimos nario liga, karo baimė, kurios nors "bėdos" su draugais ar su bendradarbiais, seksualiniai klausimai.

Paskiro žmogaus dvasinę lygsvarą kelia, didina gyvenimo džiaugsmą ir iš viso gerina nuotaiką štai kas: geros gyvenamosios sąlygos, patenkinamas darbas, religija, pakankamos pajamos ir sutaupos, geri santykiai su žmona ir vaikais, geri draugai, pasitikėjimas savimi, gera sveikata.

Kiek suteikiama patento teisių?

JAV Patentų Istaiga veikia 162 metus, įsteigta G. Washingtono 1790 m. Pirmaisiais metais suteikti tik trys patentai, o dabar kasmet jų patentų suteikiama po 40,000.

Parengė V. Al.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rankiniai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

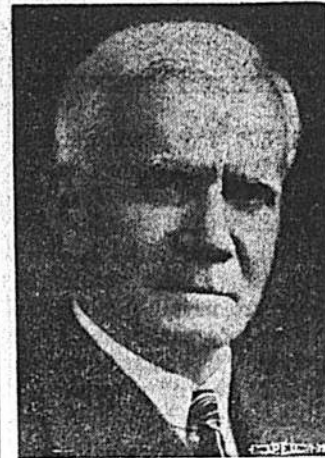
P. J. KERSIS
716 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

PERRINKIT JOSEPH T. FERGUSON

VALSTYBES Inspektoriu

Padėti X
Prieš Pavardę
X **Jos. T. Ferguson**
(DEMOKRATAS)

PERRINKIT ROBERT CROSSER

(demokratas)
Congresmanu
21 rajone
ir
DUOKIT PROGA
VĖL DIRBTI IR
JUMS TARNAUTI

JEI JŪS NORITE PASTOVUMO ir taikos, daugiau džiaugsmo namuose, geresnių darbų, geresnės ateities Jūsų vaikams, didesnio saugumo ir kitokio gerbūvio.

X **ROBERT CROSSER**

Palikit

TEISEJĄ

LOCKWOOD THOMPSON

Demokratas, II Pas. Karo Veteranas
COURT OF APPEALS
Atskiru Teisėjavimo lapeliu

DABAR TARNAUJA PASKYRIMU
GUBERNATORIAUS FRANK J. LAUSCHE

X **LOCKWOOD THOMPSON**

IŠRINKIT...

PAUL F. WARD ATHORNEY GENERAL

- Buvęs Pramonės Sekretorius Ohio Komisijos
- Buvęs Direktorius II pas. karo bonų komisijos

BALSUOK UŽ

X **PAUL F. WARD**

DEMOKRATAS

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

53 Sukaktuvinis Pardavimas

Berniukų odiniais padais

Slipper kojines

59c

Medvilnės viršaus slipper kojines visose norimos spalvose. Pirmos rūšies.

Dovonokit, pašto ir tel. užsakymai nepriimami.

Berniukų Reg. 39c
BLAZER ANKLETS

4 poros \$1

Elastiško viršaus blazer brūkšniuoti ankletai. Visi pirmos rūšies. Dydžiai 7 iki 10½.

The May Company's Basement Boy's Furnishings Department

Clip Skrybelė

1.88

- 100% megsta vilna
- Tikras Monton apvedimas
- Paslėptas ziperis duoda norimą dydį
- Vienuolika vilnojančių spalvų
- Mergaitėms nuo šešių iki šešiasdešimt
- Puiki toms ateinančios šaltoms dienoms
- Rausva
- Baltas
- Žalia
- Raudona
- Ruda
- Auksinė
- Mėlyna
- Pilka
- Marga
- Vyno
- Juoda

Pašto ir telefono užsakymai priimami pirmadienį 9:00 ryto iki 9:00 vakaro. Šaukite CHERRY 1-3000
The May Company's Basement Millinery Department

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VYSK. V. BRIZGYS CLEVELANDE

I naujosios bažnyčios pašventinimo iškilmes buvo atvykęs vysk. V. Brizgys. Jį pasitiko lietuviai ir amerikiečių spaudos atstovai. Per šventinimo iškilmes pasakė pamokslą.

Charekteringa, kad nė vienas iš augštųjų amerikiečių dvasiųjų, pradėdant archyviskupu ir baigiant kunigais, per iškilmes neužsiminė, kad tai lietuvų parapijos bažnyčia ir lietuvų architektų, dailininkų ir darbininkų pastatyta. Tuo tarpu Clevelando amerikiečių spauda tą labai gražiai išskėlė.

I šventinimo iškilmes susirinko virš 1000 asmenų. Nemaža dalis negalėjo į bažnyčią patekti ir esant šaltam orui grįžo iškilmių negirdėję.

V. JONUŠKAITĖS KONCERTAS

Ivyksta spalio mėn. 26 d. 7 val. vakare Mažajam Teatre. Visi clevelandiečiai raginami šią mūsų menininkę pagerbti savo atsilankymu.

Biletai gaunami Dirvoje, Muliolio įstaigoje, Spaudos kioske, pas platintojus. Sekmadienį Dirva bus atidaryta nuo 10 iki 12 val., kad vis pavėlavusieji galėtų biletus nusipirkti. Biletai bus pardavinėjami ir prie įėjimo.

GYDYTOJAS JONAS SUKAREVIČIUS

Paskutinioje egzaminų sesijoje gydytojo praktikos teises gavo Jonas Sukarevičius. Siomis dienomis gydytojo kabinetą jis atidarė 1252 East 82 St.

Dr. J. Sukarevičius yra gimęs Aukštaitijoje. Gimnazijos mokslus baigė Ukmergėje. 1927 m. įstojo į medicinos fakultetą ir jį baigė 1932 m. Tais pačiais metais buvo paskirtas dirbti į Tbc sanatoriją Panemunėje. Po dviejų metų buvo paskirtas Seinų apskrities ligoninės vedėju. Vėliau persikėlė į Ukmergę, kur buvo paskirtas apskrities gydytoju.

Karo aplinkybėse, kaip ir dauguma tremtinių, Dr. Sukarevičius atsidūrė Vokietijoje. Gydytojo darbas dirbo vienam Dresdeno priemestėje. Vėliau dirbo Frankfurto universiteto klinikoje pas prof. Alvin. Drauge savo žinias gilino pas garšų širdies ligų specialistą prof. Weber. Paskutinius dvejus metus dirbo Bützbacho emigracinėje sveikatos tikrinimo komisijoje.

I JAV Dr. Sukarevičius atvyko 1949 m. Atlikęs praktiką ir išlaikęs valstybinius egzaminus iš naujo medicinos praktiką pradėjo Clevelande.

Priimimo valandos nuo 10 iki 1 val. ir nuo 4 iki 8 val. vakaro. Telef. SW 1-5555.

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS ERDVIAME NAME

Kreiptis: 1380 Ansel Rd., po 6 val. vakaro.

P. ŽIORIO GIMTADIENIS

Spalio 18 d. Clevelando lietuvių veikėjui Pijui Žiūriui sukąnimo 58 m. amžiaus. Ta proga jį pasveikinti, Avon Lake, susirinko giminės, draugai ir globotiniai, jų tarpe — St. Barzdukas, J. Staniškis su žmonomis, brolis F. Žiūrys, jaunystės draugas Just. Miščikas, V. A. Braziulis, E. Karnėnas, G. Gudėnas.

CLEVELANDIEČIAMS

Spalio 26 d. 11:30 val. lietuvių salėje šaukiamas pirmasis pirmosios Clevelando apylinkės susirinkimas šia darbu tvarka: 1. atidarymas, 2. prezidento rinkimas, 3. rinkimų komisijos papildymas, 4. apylinkės valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai, 5. susirinkimo deklaraciniai pasisakymai, 6. einamieji reikalai, 7. susirinkimo uždarymas.

Šiai apylinkėi tuo tarpu priklauso visi Clevelande ir jo priemiestuose gyvenantys lietuviai, tad jie turi teisę susirinkime dalyvauti.

Rinkimuose dalyvauti gali 18 metų sulaukę.

Kandidatus į apylinkės valdybą gali statyti kiekvienas renkamojo amžiaus lietuvis ir Clevelando lietuvių organizacijos.

Kandidatai pasiūlomi raštu ir iš anksto. Šiam reikalui Rinkimų Komisijos nariai bus: spalio 23-25 d. 6-8 val. po pietų lietuvių svetainėje ir rinkimų dieną nuo 10 val. lietuvių salėje.

Toliau viskas priklauso jau nuo jūsų. Todėl:

1. statykite kandidatus,
2. sutikite kandidatuoti,
3. atvykite į susirinkimą rinkti.

POLITINIO KLUBO MITINGAS

Šių metų lapkričio 2 d. 11:30 val., tuoj po mišių, Amerikos Lietuvių Politinis Klubas rengia Lietuvių salėje, Superior Ave. 6835, priešrinkiminį mitingą. Lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti. Įėjimas nemokamas.

KORTAVIMO VAKARAS

Lietuvių salėje, sekmadienį, spalio 26 d. 4 val. Lietuvių Moterų Atjaunos Klubas rengia KORTAVIMO VAKARĄ.

Bus dovanos. Po kortavimo šokiai.

Kviečiame dalyvauti ir visus naujuosius ateivius.

TEISEJAS ANTHONY A. RUTKOWSKI, dabar Likerio Kontrolės Ohio Departamento Enforcement vadas, mėgins būti išrinktas į Common Pleas Court. Po daugelio įvairių valstybės tarnybų šis patyręs teisejas turėtų būti išrinktas į Cuyahoga Apskritis Cammon Pleas teiseju laikotarpiui nuo sausio 3, 1953 m.

Priimimo valandos nuo 10 iki 1 val. ir nuo 4 iki 8 val. vakaro. Telef. SW 1-5555.

CIURLIONIŲ ANSAMBLIS

Šį sekmadienį dainuoja Vincėd Jonuškaitės jubiliejiniam koncerte Mažajo Teatro salėje (Public Auditorium).

Lapkričio 22 d. Ansamblio moterų choras, su kanklių orkestru, koncertuoja Lietuvos kariuomenės minėjime.

Gruodžio 7 d. Ansamblis yra pakviestas Federal Women Club pobūviui Statler Hotel.

Amerikos Lietuvių Tarybos, Bostono skyrius kviečia Ansamblį koncertuoti Bostone ir Worcester 1953 m. vasario mėn.

SPORTININKŲ VAKARAS

Sportininkų išvykos į Chicago išlaidoms padengti, LSK žaibas rengia linksmą šokių vakarą, kuris įvyks lapkričio 1 d. (šeštadienį), 7 val. vak., lietuvių salėje. Tikimasi, kad clevelandiečiai savo gausiu atsilankymu parems sportininkus.

ATIDARĖ NAUJĄ SVETAINĖ

Cleveland Trust banke dirbęs Edvardas Steponavičius neseniai nupirko buvusią Stepšis cafe, esančią 987 East 79 gatvėje. Nupirkęs šią kavinę E. Steponavičius iš Cleveland Trust tarnybos pasitraukė ir nori atsidedi jos pagerinimams.

PARDUODAMI NAMAI

Superior ir East 91 St., 7 kambarių, du garažai. Prašo \$8,500.

Decker, netoli East 81 St., labai puikus vienos šeimos, gero šildymo, 3 garažai. \$9,000.

Labai puikus, dviejų šeimų, 5 ir 5 kambariai. Kaina \$12,500.

Ray Nausner
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

PARDUODAMI NAMAI

Dviejų šeimų, 5 kambariai žemai, 4 antram aukšte. Didelis sklypas, 3 garažai. Namas East 65 St. Kaina \$10,500.

Dviejų šeimų, 5 ir 4 kambariai. Namas East 66 St. Kaina \$6,500.

Kreiptis: P. P. Muliolis,
5606 Superior, telef. UT 1-2315

JOSEPH T. FERGUSON yra vienintelis tinkamas žmogus Valstybės Inspektoriaus vietai, nes jis yra gerai žinomas savo ištikimumu, teisingumu ir geru darbu kaip Ohio Treasury sargas. Todėl, kai eisite lapkričio 4 dieną balsuoti, žinokite kas jums gali geriausiai patarnauti.

PARDUODAMAS NAMAS

Namas yra 1345 East 89 St. 8 kambariai, gero šildymo, garažai. Su visais įrengimais. Parsiduoda už 10,800. Tuoj galima užimti.

C. G. O'Bell, KE 1-6367 (44)

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

Moteriai arba nedidelei šeimai, be vaikų.
Kreiptis: 8909 Columbia.
Telef.: MU 1-7353.

HYPATIJOS YČAITĖS IR JURGIO PETKAUS VESTUVĖS

Hypatija E. O. Yčaitė ir Jurgis Petkus spalio mėn. 18 d. susituokė Evangelikų Reformatu bažnyčioje, Chicagoje. Pastoviai apsigyventi išvyko į Los Angeles, Calif. Jaunavedžiams linkime gražaus gyvenimo.

JAUNIMO VAKARAS

Tradicinis jaunimo vakaras, kuriame pasirodys įvairių sričių mūsų jaunieji menininkai, įvyks lapkričio mėn. 9 d. Lietuvių salėje. Rengia Lietuvių Kultūros Fondas.

TEISEJAS LOCKWOOD THOMPSON

baigė Haward School of Law ir 1926 m. pradėjo valdžios tarnybą Karo sekretoriaus raštine. Per Karą jis įstojo į aviaciją, kur gerai pasižymėjo. Grįžęs įsteigė savo raštinių ir jų tvarkė iki 1952 m., kai Gubernatorius Lousche jį paskyrė į Court of Appeals užpildyti laisvą vietą. Tai yra tik viena iš daugelio jo gautų vietų ir Thompson tikisi ten pasilikti, tai yra būti perrinktas.

RAY T. MILLER, JR. dabar negalys pats vesti priešrinkiminių garsinimų, nes tuo tarpu tarnauja kariuomenėje ir yra sto. vykloj vakaruose. Demokratas kurio tėvas yra demokratų apskrities pirmininkas, jis tikisi būti išrinktas į State Legislatūrą.

REIKALINGA MOTERIS

Ilgesniai laikui, ligonei slaugyti. Teirautis: CE 1-6409 po 6 val. vakaro.

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

Vienam ar dviem asmenim gali būti ir nedidelė šeima. Kreiptis: 8715 Meridian Ave.

Why Pay More?
CLEVELAND TRUST PERSONAL LOANS ARE LOW-COST EASY TO ARRANGE

ISVYKO ATOSTOGŲ

Aleksas Banys išvyko į Niagara Falls pas brolių praleisti vardines. Žada tarp draugų parinkti Balfui aukų.

KONGRESMANAS ROBERT CROSSER. Nuo 1930 metų darbės laikotarpio gyvenimo lygis buvo efektyviai keliamas tik tinkamiems valdžios pareigūnams tvarkant tuos reikalus; be jų ta krizė gal būtų užsitęsusi iki dabar. Kongresmanas Robert Crosser yra vienas iš jų. Jis jau 36 metus puikiai atstovauja 21 Distrikto Kongrese. Jis išrinktu socialinis teisingumas vėl galės tęstis.

JAMES A. RHODES, kandidatas į Valstybės Inspektoriaus (Auditor) raštine, dabar Columbus miesto mayoras, pasižymėjo kaip geros širdies ir teisingumo mažoms grupėms žmogus. Per devynis metus būdamas valstybės sostinės Chief Executive, jis stengėsi ir pasiekė padaryti miestą geresne vieta gyventi vieniems.

Nesibaigiančiam teisingan išklaim ir ekonomiškam patarnavimui perrinkit JOSEPH A. SWEENEY lapkričio 4, 1952 m. Cuyahoga Apskritis Sheriffo ankstyvesnis apmokymas ir patyrimas yra geriausias įrodymas jo tinkamumo į tą svarbią vietą.

DVIEJŲ ŠEIMŲ NAMAS

Kiekvienai šeimai gražūs 4 kambariai, šildymas garu, gražus sklypas, naujas stogas ir stogo vandentekiai. Namas Dible Ave.

Ritley Realty Co.
LO 1-1962 SK 1-6868 (44)

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd. (52)

ALBERT S. PORTER, Cuyahoga apskrities inžinierius, savo gyvenime yra pastatęs, taisęs ir užlaikęs daugiau kaip 250 tiltų ir 1200 mylių miestų ir miestelių gatvių. Kaip kelių autoritetas ir turįs praktikos 27 metus, jis yra tinkamiausias perrinkti į Cuyahoga Apskritis Inžinieriu.

Ar jau įstojai į VILTIES draugiją?

S.L.A. 14-JI KUOPA

Paskutiniame susirinkime, įvykusiame 1952 m. spalio mėn. 7 d., aptarusi savus reikalus, nutarė prisidėti prie žinomo lietuvių tautos veikėjo prof. Mykolo Biržiškos pagerbimo, jo amžiaus 70-ties metų sukaktuvių proga. Kuopa iš savo kasos paskyrė \$25.00 dovaną, o iš narių dar aukų surinkta \$15.50, tuo būdu susidarė \$40.50, dovana. Aukų šie kuopos nariai: Pečkus Zigmąs \$2.00; Baranauskas Feliksas, Brazauskas Jonas, Braziulis Vytautas, Meri Jones, Juo. zapaitis Antanas, Miščikas Justinas, Praškevičius Antanas, Polteris Jonas, Vilčinskis Juozas, Vildeniškienė Jieva, Zdanys Antanas, Židziūnas po \$1.00; Mikalina Dunduraitė, Česna Jurgis ir Žiūrys Feliksas po \$0.50. Prof. Mykolo Biržiškos pagerbimo reikalą susirinkime išskėlė S.L.A. 14-sios kuopos senas veikėjas Antanas Zdanys.

Patark ir kaimynui, kad prenumeruotų DIRVA

ISTAIGOS AUGIMAS!

Jau ilgas laikas kai lietuvių banke, dėl vietos stokos, didelė spūstis. Klįjenty patogumui banko patalpų padidinimo darbai pradėti ir sparčiai varomi pirmyn. Kai patalpų praplėtimo darbai bus baigti, visi klientai bankinius reikalus galės atlikti labai patogiai.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val. Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

GERIAUSIA GARANTUOTA GERUMĄ YRA MONCRIEF SILDYMO IR ORO VĖSINIMO SISTEMA

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2621
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausiu pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudimo-įsiraudose reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir konsultacijos. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—
6202 SUPERIOR AVE. Henderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdcott 1-1763

DIRVA THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.—Telefonas: ENdicott 1-4486. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

New Yorkas laukia Clevelando Ažuolų

("Dirvos" korespondento New Yorke)

New Yorke lietuviai turi meninių pajėgų. Jei ne čia pat, tai netoli gyvenančių. Bet, kaip žinote, savo krašte pranašu nebūsi.

Dabar čia, tuo tarpu "tyliai tyliai, pašengvėle" sklinda gandas, kad atvyks iš Clevelando... aštuoni ažuolai! Tai yra Clevelande, Pittsburghe ir net Chicagoj jau pažįstamas, Julius Kazėno vadovaujamas, vyrų oktetas (dvigubas kvartetas), kaip girdėti, neseniai priėmęs "AŽUOLO" vardą.

KOKIA PROGA?

Clevelando "Ažuolų" laukiame lapkričio 23 dieną. Vadinasi, aišku: Lietuvos Kariuomenės šventė.

Šios šventės minėjimą rengti iniciatyvos ėmėsi Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 1-asis skyrius, pirmininkaujamas J. Ginkaus. Žinoma, tuojau kilo klausimas, kodėl "civiliojų" organizacija imasi tokio darbo? Atsakymas buvo paprastas, kaip geriau tinka — ar kad sukaktuvininkas pats sau rengia sukaktuvių iškilmes, ar kad kiti tuo pasirūpina? ALTS skyrius jaučiasi, kad visiškai vietoje bus, jei jis šia savo iniciatyva pareikš savo nuosirdžią pagarbą Lapkričio 23-šios sukaktuvininkams.

Tačiau, kad viskas būtų, kaip priklausau, iniciatoriai kreipėsi ir į čia esamas glaudžiau su kariuomene susijusias organizacijas. Ir susidarė graži talka: į rengimo komisiją davė savo atstovus Lietuvos karių Amerikoje sąjungos "Ramovės" vietinis skyrius, Amerikos Lietuvių Legionas ir Amerikos Legiono "Memorial" postas. Pradininkai rūpinasi finansiniais reikalais, (o reikalai nelengvi!), bet pačiu minėjimo turiniu rūpinasi lygiai visi, ir visi dalyvauja minėjimo programos bei iškilmių tvarkos nustatyme.

NE VIEN CLEVELANDO AŽUOLAI

Labai atsiprašom clevelandiečius, bet turim prisipažinti, kad ne vien jų laukiame. Laukiame atvykstančio ir dar vieno ažuolo iš Chicago: pagrindiniu kalbėtoju minėjimo iškilmėse yra pakviestas generolas P. Plechavičius, kuris jau pranešė pakvietimą primas ir atvyksias.

Apie gen. Plechavičių New Yorko lietuviai, kaip ir kiti, yra daug girdėję, bet, nors jis pro New Yorką yra pravažiavęs, bei jame lankęsis, ilgesniam laikui čia nebuvo sustojęs ir retam kam čia teko jį asmeniškai sutikti. Todėl susidomėjimas didelis. Kas be ko, prisimenamos visokios kontroversijos dėl generolo, bet jos šiandien nebeatrodo labai aktualios. Kiekvieno atveju, gen. Plechavičius daugelio mintyse yra garsus asmuo ir retas kas nesidomi jį asmeniškai pamatyti bei išgirsti jo žodį. Jis čia kalbės, kaip vienas iš žymiųjų asmenybių Lietuvos kariuomenės kūrimosi ir kovų dėl nepriklausomybės laikais.

KODEL CLEVELANDIEČIAI?

Rengimo komisija sako, kad minėjimo koncertinei daliai ji būtina norėjo turėti ką nors tokio, kas specialiai tikėtų kariuomenės šventei. Saldžiomis liaudies dainelėmis ar operų arijomis čia nepasirodysi. Surinkus informacijas apie turimas galimybes, buvę prieita išvados, kad niekas taip gerai tokios dienos minėjimo programai netinka, kaip Clevelando "Ažuolai". Laikraščiuose pasirodžiusieji atsiliepimai apie jų dainavimą ir jų programą svarbiausi to liudininkai. Patys vyrai, kaip ažuolai, ir dainuoja tikrai vyriškai, kary dainas. Buvo apklausi ir liudininkai... Jų "parodymai" buvo toki: nebuvo atsitikimo, kad po "Ažuolų" koncerto publika būtų nesujaudinusi, būtų nepakilusios nuotaikos.

Rengėjų skeptiškasis sparnas, žinoma, tuoj pakio abejojimą. Sako: "Gerai, tikim, kad ir pas mus publika bus labai patenkinta ir gal net laiminga juos išgirdusi. Bet tikrai tie, kurie ateis į minėjimą. Bet kaip padaryti, kad ateitų? Didelė rizika — aštuonis ažuolus iš tolimo Clevelando parsitraukti, kada transportas toks brangus..."

Mums reikia Lietuviškos Enciklopedijos

Mūsų spaudos apžvalga

Dėl sumanymo atgaivinti enciklopedijos leidimą Amerikoje pasigirdo ir priešingų balsų. Tuo reikalu "Drauge" pasisakė dr. J. Balys ir dr. Kučas. Dr. J. Balys, tarp kitko, rašo:

"Mums reikia enciklopedijos, duodančios tokius dalykus, kurių jokiose enciklopedijose svetimomis kalbomis nerasime, arba ten bus tik trumpos ir netikslios žinios. Trumpai ir aiškiai kalbant, mums reikalinga tik tokia enciklopedija, kuri būtų parengta vaduojantis šitokiu dėsniu: viskas apie Lietuvą ir lietuvius visame pasaulyje ir visais laikais..."

Gal kai kam atrodytų, kad išleisti kelių dešimčių tomų lietuvišką enciklopediją būtų didelis patriotinis darbas... Mano nuomone, leisti pinigų spausdinimui lietuviškai išverstų straipsnių iš visokių enciklopedijų svetimomis kalbomis būtų tiesiog nusikaltimas, kai nėra iš kur paimti lėšų tokios pirmiečios svarbos kultūriniam darbams, kaip mūsų tautosakos ar orginalių mokslinių liuanistikos veikalų išleidimas." (Draugas, Nr. 239).

Iš tikrųjų, reiktų apie tai pagalvoti šio sumanymo organizatoriams, kad nereiktų pusiau-kelyje sustoti...

VILNIAUS BYLA NEBAIGTA...

"Dvidešimts metų vedę poli-

Visdėlto optimistai nugalėjo pesimistus, ir su "Ažuolais" su sutarta. Gandas apie generol Plechavičiaus ir Clevelando Vyrų Oktetą "Ažuolo" atvykimą jau išeina į viešumą.

TIKRA SVENTĖ

Keturių minėtų organizacijų komisija trečiadieniais posėdžiauja ir darbai skirstosi, apsvaistydami visas šventės smulkmenas. Pirmoji iškilmių dalis numatoma "Angelių Karalienės" parapijos bažnyčioje, kur bus 11 val. pamaldos už žuvusius Lietuvos laisvės. Minėjimas ir koncertas bus 4 val. p. p. SCHWABEN HALL, Brooklyne (474 Knickerbocker Ave.), kur numatoma ne tik gen. Plechavičiaus kalba ir koncertas, bet taip pat ir kitos atitinkamos iškilmės: vėliavų apeigos, kovotojų dėl Lietuvos laisvės pagerbimas ir atitinkamų pareiškimų priėmimas, kurie, tikimasi, tarpininkaujant "Amerikos Balsui" bus perduoti ir Lietuvai. Žodžių sakant, New Yorko Lietuviai tą dieną tikrai numato atšvesti, kaip Lietuvos kariuomenės ir visų dėl Lietuvos laisvės kovotojų pagerbimo šventę.

D. T.

Tautinių organizacijų veikla

Isteigtas ALTS skyrius Elizabeth

Šį sekmadienį, spalio 19 d., Elizabeth, N. J., įvyko Am. Liet. Tautinės Sąjungos skyriaus steigiamasis susirinkimas. Į naujo skyriaus vakarbą išrinkti Zenkus, Vyliadas ir Dvareckas. Naują skyrių pasveikino ALTS centro valdybos narys A. S. Trečiokas, Newarko skyriaus pirm. Dilys, New Yorko 1 sk. nariai V. ir E. Rasteniai. Organizaciniame susirinkime pasidalinta mintimis apie skyriaus steigimo prasmę. Netrukus numatomas kitas susirinkimas, kuriame valdyba patieks skyriaus veikimo planą.

minį. Vieningai sumanymui pritarė ir pažadėta jį paremti. Jubiliejinės šventės programa referavo vicepirm. A. Silūnas.

Mūsų vidaus politinių aktualijų pranešimą pateikė J. Paplėnas.

Sueigos pirmininkas M. Šimkus, reziumuodamas diskusijose iškeltas mintis, pareiškė viltį, kad Sambūrio nariai uoliai parems Sambūrio valdybos projektus ir veikliai prisidės prie korporantiškos dvasios stiprinimo ir prasmingų tradicijų išlaikymo.

Sueigai sekretoriavo V. Bagdonas.

Sambūrio šventė New Yorke

Tautinių Akademių Korporacijų Sambūris New Yorke šių metų lapkričio mėn. 9 dieną, 3 val. 30 min. po pietų minės Sambūrio 3-jų metų ir Korporacijos Neo-Lithuania 30-ties metų įsteigimo sukakties.

Minėjimo programoje iškilmingas posėdis, meninė dalis, o po to alutis-vakarėnė.

Į minėjimą kviečiami filisteriali, korporantai, visų draugiškų korporacijų nariai ir jų svečiai.

Minėjimas įvyks Alliance Hall, 195 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Sambūris Chicagoj rengia iškilmes

Tautinių korporacijų Chicagoj Sambūrio spalio 18 d. sueiga nutarė lapkričio 15 d. surengti iškilmingą Neo-Lithuanijos korp. 30 metų sukakties minėjimą Lietuvių Auditorijoje. Ta pačia proga bus atšvesta ir 3-ji Sambūrio šventė. Sukakties programa bus pamaldos, iškilmingas posėdis, meno programa ir pobūvis. Šventėje dalyvaus Sambūrio nariai su artimaisiais, draugiškų korporacijų ir organizacijų atstovai ir svečiai.

Sambūrio pirmininkas S. Švedas, pranešęs apie Sambūrio praėjusių 6 mėn. veiklą, painformavo apie New Yorko Sambūrio sumanymą Neo-Lithuanijos sukakties paminėti išleisti iliustruotą ir dokumentuotą leidinį.

BLAIVI GALVOSENA

Tačiau bene svarbiausias ir praktiniam gyvenimui reikšmingiausias skirtumas kaip tarp atskirų žmonių, taip ir tarp atskirų grupių yra tas, kad vieni turi ne tik doktrinas ir programas, bet ir politinių bei socialinių ar ekonominių dogmų, tikriau pseudodogmų, kurios jiems yra netinkamos. Tokios yra, pvz., ekonominio materializmo ar klasių kovos dogmos. O krikščionių tarpe yra vis dar gerbėjų kitos pseudodogmos, kurią galima išreikšti lotynišku priežodžiu: "quod licet Jovi non licet bovi, o lietuviškai — kas galima man, negalima tau. Iš kitos pusės, yra žmonių, kurie pseudodogmomis savo veiklos negrindžia, kurie atviromis akimis žiūri į gyvenimą, kurie gyvena nusistatymu, kad ne žmogus subatū, bet subatū žmogus, kad vienintelė visuomeninio gyvenimo dogma tėra pats žmogus, jo nelygstama vertybė ir kiekvienas žmogus — tiek katalikas, tiek protestantas, tydas ar graikas". (L. Dambra, Tėviškės Žiburiai, Nr. 41).

Vyt. Gedrimas

ALTS susirinkimas Detroit

Amer. Liet. Tautinės Sąjungos 4-to Skyriaus svarbus susirinkimas įvyks lapkričio (Nov.) 2 d., sekmadi., 12:30 val. po piet. Šv. Antano parapijos mokykloje, 25th St. ir Vernor Highway.

Bostono ALTS remia gimnaziją

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono Skyriaus nariai įsipareigojo šelpti vieną Diepholzo lietuvių gimnazijos mokinių, siunčiant jam 29 dolerių kas mėnesį. Rėmėjais yra: V. Andriūšis, P. Blumaus, A. Bričkus, R. Gasiūnas, Dr. B. Kalvaitis, J. Kasmauskas, A. Latėnas, L. Lendraitis, Dr. A. Liauba, A. Matijoška, S. Minkus, S. Mockus, D. Nikolskis, A. Stročkis, A. Šėiūka, J. Vaičiūgis, V. Vakausas, B. Veitas, R. Veitas, A. Vileniškis ir Ig. Vileniškis.

VILTIS LAUKIA JOSŲ TALKOS! ĮSTOKI VILTIES DRAUGIJA

Jums reikia...

JOHN BRICKER U.S. SENATE

BALSUOKIT RINKIMUOSE

X JOHN W. BRICKER

ATLYGINKIT UZ ISTIKIMĄ PATARNAVIMĄ

PERRINKIT

JOSEPH M.

SWEENEY

ŠERIFU

RINKIMAI LAPKR. 4, 1952

BALSUOKIT UZ

RAY T. MILLER JR

VALSTYBĖS ATSTOVAS

TVIRTAS RĖMĖJAS PROGRESYVIŲ SOCIALINIŲ ĮSTATYMŲ

Patvirtintas County Democratic Executive Komiteto

X RAY T. MILLER, JR.

DEMOKRATAS

IŠRINKIT...

JAMES A.

RHODES VALSTYBĖS INSPEKTORIUM

Jo buvimas tris kartus Columbus mayor yra įrodymas jo galimybių ir teisingumo viešam patarnavimui.

BALSUOKIT UZ...

X JAMES A. RHODES

Geresniems keliams: saugesniam vieškeliam

Perrinkit...

ALBERTA S.

PORTER

Jūs

COUNTY INŽINIERIUM

II pasaulinio karo veteranas

X ALBERT S. PORTER

VOTE TUESDAY, NOV. 4, 1952

Re-elect YOUR Congressman FRANCES P. BOLTON

For Representative to Congress (22nd District) (Vote for not more than one)

FRANCES P. BOLTON REPUBLICAN

Bolton for Congress Committee, P. N. Horn, Secy.

